

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
V. Báthory-utca 24. szám.
 („Falu” Országos Földművelésügyi Hivatal.)
Telefon: Automata 294—52.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Bádlós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt:
Egész évre 8 P. félévre 4 P. negyedévre 2 P.

Budapest, 1933.

XIV. évfolyam 22. szám

Május hó 28

Gömbös Gyula miniszterelnök nagy beszéde

A képviselőház május hó 17-iki, szerdai ülésén az 1933/34. évi állami költségvetés tárgyalása során, Gömbös Gyula miniszterelnök hatalmas és rendkívül nagyjelentőségű beszédet mondott. A miniszterelnök a magyar élet egyetlen területe mellett sem siklott el szótlánul, hanem minden nagyfontosságú kérdésben leszögezte a maga és — tegyük mindjárt hozzá — az ország közvéleményének egységes álláspontját. A beszéd óriási hatást keltett, de ez a mélyes és maradandó hatás nemcsak a kormánytámogató oldalon, hanem a kisebbségi padsorok fölött is urrá lett.

A miniszterelnök nagyszerű államférfiúi megnyilatkozásából az alábbi részleteket közöljük:

— Büszke vagyok arra, — mondotta a miniszterelnök — hogy a nemzet nehéz szituációban ösztönösen megismerve a helyes utat, a törvényhozás felismerve a világtörténeti események kifejlődését, arra a magas piedesztálra helyezkedik, amelyre a magyar nemzet válságos időkben mindig helyezkedett. Általánosságban tehát egység mutatkozik,

de mivel a vita szónokai mégis vita tárgyává tettek egynémely kijelentést és felfogást, a differenciákra is rámutatok.

— Azt mondják sokan, hogy helyes az általam megadott kormányzati elgondolás, de a végrehajtásban van hiba. *Lassu ez a kormány*, bár tempót vártunk tőle. Sőt vannak olyanok is, akik olyan eszközöket ajánlanak, amelyeknek nincs törvényes alapjuk. Erre én csak azt válaszolom, mind a végrehajtás taktikáját, mind az esz-

Llewellyn Jones magyarbarát angol képviselő fogadtatása Budapestre való érkezése alkalmából. Az angol vendég kalap nélkül, fekete felsőkabátban áll a fényképezőgép lencsége előtt.

közöket illetően, hogy ez a felfogás tulajdonképpen forradalomra való biztatás.

— Én tisztában vagyok azzal, hogy bizonyos korszakokban előfordul az, hogy tulfutott a közélet levegője és ilyenkor a sürgetés is jogos. A revolúció és evolúció gondolköre állandóan ütközik. Én a magam részéről az evolúció álláspontjára helyezkedem, mert félek minden olyan megmozdulástól, amely értékeket rombol és végeredményben többet pusztít még akkor is, ha talán valahol a végén ennek a mozgalomnak fellendülés is mutatkozik. Magam is érzem azonban, hogy új idők új reformokat kívánnak.

Gazdasági kérdések

— Amikor a költségvetés munkájához hozzáfogott a kormány, az volt az eltökélt szándéka, hogy mindent megtesz, hogy ezt a költségvetést lehetőleg a minimumra redukálja, mert a kormány jól tudja, hogy a költségvetés a mai rendkívül súlyos terheléssel ránehezedik a termelő társadalomra és diszparitás van a teherbíró-képesség és a közterhek között. De csak olyan költségvetést tartok helyesnek, amely nem rombol. Ki kell jelentenem, hogy a 760 millió pengős költségvetés további lényeges redukciójáról nem lehet szó. Szükséges tehát az, hogy most már megnézzük, vajjon Csonkamagyarország testéhez nem túlságosan nagyra szabott-e az az apparátus, amely az országot ma közigazgatja. Minden további nélkül megállapítható az, hogy ez az apparátus túlméretezett. A racionalizálást tehát végre kell hajtani. A kormánynak tehát elhatározott szándéka az, hogy az 1933—34. költségvetési év alatt igenis hozzányúl a racionalizálás intézményes megoldásához az egész vonalon. Be kell jelentenem azt is, hogy a nyugdíjkérdés rendezését is szükségesnek tartom. Azt hiszem, hogy racionalizálási terveink keresztülvitele esetén a költségvetés le fog szállani egy lényeges tétellel és akkor meglesz az a lehetőség, hogy az ország teherbíróképessége arányban lesz azokkal a közterhakkal, amelyeket ma viselni kell.

— Ami pedig a gazdaságpolitikai kérdéseket illeti, a kormány továbbra is arra az álláspontra helyezkedik, hogy a mezőgazdasági lakosságon elsősorban azzal kell segíteni, hogy termelvényei számára piacokat szerez. Most kaptam a jelentést, hogy a cseh-magyar tárgyalások befejeződtek; nem régen fejeztük be a román-magyar tárgyalásokat, a jugoszláv-magyar szerződést aláírtuk; Ausztriával régóta folyik az osztrák-magyar kereskedelmi szerződés alapján a kereskedelmi forgalom, Svájjal folynak a tárgyalások, Franciaországgal egy speciális megállapodást létesítettünk, Olaszországgal megállapítottuk azt a szükségességet, amelynek alapján az

olasz kormány minden lehetőséget megragad abban a tekintetben, hogy a magyar agrárexportot elősegítse.

— Igen sok szó esett az árak kérdéséről. Rajta leszünk, hogy az árkérdésekben, — éppen a magyar mezőgazdaság, de a magyar fogyasztóközönség érdekében is — olyan politika inauráltassék, amely a mezőgazdaság és a fogyasztók érdekeit szem előtt tartja. A munkanélküliség megoldásának lényegét ott látom, hogy a gazdasági élet vérkeringését minél céltudatosabban és minél rendszeresebben indítsuk meg, mert ez a legtermészetesebb módja a munkanélküliség enyhítésének. Egy másik kérdés, amely rendkívül érdekelt a Háznak ugyszólván minden szónokát, a földteher-rendezés problémája. Sokan vannak, akik a földteher-rendezés, vagy mondjuk: a gazdaságok rendezésének kérdését egyszerű pénzügyi kérdésnek tekintik. Én nem tekintem annak, nem pedig azért, mert nekem nem mindegy az, hogy kinek a kezében van a magyar föld, mert én a földbirtokpolitikában — és ez is odatartozik — nemzetépítő munkát látok. Én arra az álláspontra helyezkedem, amelyet a pénzügyminiszter ur kifejtett: valóban meg kell nézni, hogy kiken kell segíteni, individuálisan kell elbánni az egyes adósokkal, a fontos azonban csak az, hogy sürgősen kell a kérdést megoldani. Amint a közeli világgazdasági konferencia tanulságait levontuk, ebben a tekintetben sürgős intézkedéseket helyez a kormány kilátásba.

— A kapitalizmust is állandóan támadják. Én a magam részéről a kapitalizmus elvi alaján állok továbbra is. A kapitalizmussal szemben alkalmazott kritikákban azonban sokban osztozom. A kapitalizmus nem lehet öncél, a kapitalizmusnak bele kell illeszkednie a nemzet egyetemes érdekeinek szolgálatába. A kapitalizmus nem lehet parazita és nem lehet munkászaroló.

A magyar külpolitika

A miniszterelnök ezután áttért a külpolitikai kérdésekre. A leszerelés kérdésében a legfontosabb eredmény az egyenjogúság elvi kimondása. A lényeg most az, hogy a leszerelés tekintetében milyen lépésben haladjunk előre. Azt hiszem, hogy a leszereléssel kapcsolatban nem lehet szó háborúra való készülődésről. Nem szabad felelős állásban akármelyik hatalom képviselőjének a háború jelszavával játszania, a mai Európa és az egész világ béke után vágyódik és mindent meg kell tenni a megértés és a kölcsönös nagybecsülés jegyében, hogy a béke minden körülmények között biztosítható. A leszerelés kérdésében reméljük, hogy fokozottabb munkával igenis elérjük azt, hogy az egyenjogúság nemcsak elvi, hanem valóság is lesz. Ez az egyenjogúság

része a revízióknak, sőt merem mondani, hogy első része. Ha ebben a tekintetben azt fogjuk látni, hogy úgy a kisantant, mint az érdekelt nagyhatalmak, megértéssel viselkednek Magyarországgal szemben, akkor nem lesz semmiféle ok, hogy tovább is fennmaradjon a mai feszült viszony.

— A másik kérdés a világgazdasági konferencia kérdése. A világgazdasági konferencia elé azzal a nyílt szándékkal megyünk, hogy feltárjuk Magyarországot helyzetét. Meg fogjuk mondani, hogy ne az elzárkózás, hanem a szabadforgalom jegyében bontakozzék ki az új gazdasági helyzet Európában, mert csak ez fogja meghozni a gazdasági enyhülést.

— A harmadik kérdés a revízió gondolata. Aki békét akar, kell, hogy foglalkozzék a revízió gondolatával. A béke előfeltétele az, hogy elismittassanak azok az igazságtalanságok, amelyeken ma Európa felépül. Elvárjuk azoktól, akik a békét diktálták, hogy Európa érdekében a béke, a munka és az emberiségi gondolat érdekében rendet teremtsenek.

A királykérdés

— A negyedik kérdés a „hitlerizmus“ kérdése. A kormánynak az az álláspontja, hogy minden ország úgy rendezkedik be belpolitikailag, ahogyan akar. Bennünket Németország milyen szempontból érdekel? Abból a szempontból, vajjon megveszi-e mezőgazdasági exportfeleslegeinket, igen, vagy nem? És hogy vajjon Németország külpolitikai vonalvezetése nem érint-e magyar érdekeket? Ez az a két kérdés, amelynek szemszögéből nézem én a hitlerizmust. Németországban lehet helyes a horogkereszt, Ausztriában azonban a kancellár kijelentette, hogy ő az egyszerű kereszt elvi alapján áll. Nekünk is van keresztünk és ez a kettős kereszt, ez az a magyar és történelmi szimbólum, amelyben minden magyar embernek egyesülnie kell.

— A következő kérdés az Anschluss (Ausztriának Németországhoz való csatlakozása) problémája. Az Anschluss kérdése Ausztria speciális problémája, de érinti mindazoknak az államoknak érdekeit, amelyek Ausztriával határosak. Én az Ausztriával való legszorosabb barátságot és a gazdasági árucserre tekintetében a legszorosabb gazdaságpolitikai érintkezést tartom helyesnek és szükségesnek. Nem mennék azonban olyan messze, hogy a királykérdést, vagy a restauráció kérdését ezzel a kérdéssel összekösem. Őszintén megmondom, nem szívesen foglalkozom ezzel a kérdéssel, mégpedig azért nem, mert azt ma sem tartom aktuálisnak. Fel kell tennem a kérdést, hogy vajjon ebben a pillanatban ezen az országon segíthet-e egy király? Én azt tartom, hogy ha volna olyan koronás királyunk, akinek nevét dicsőség venné körül, aki a nemzettel együtt élt, aki vele

együtt küzdött, vele együtt már csatákat nyert, akkor természetesen, helyes volna az az okfejtés, hogy a kérdés megoldása hozzájárulhat ahhoz, hogy a magyar élet megerősödjék. Ezek a lelki kapcsolatok azonban bármilyen tisztelettel vagyok is a tradíciók iránt, nincsenek meg. Mi valamennyien magyar királyt akarunk. Osztrák császárokkal együtt dolgozni nehéz lenne. Én mégegyszer mondom: bár tisztelet azok iránt, akik ezt a kérdést előhozták, de mégis azt kérem tőlük, hogy egyrészt külpolitikai kérdésekkel ne kapcsolják össze azt, másrészt pedig ne feszegessék mindaddig, míg ez a kérdés nem lesz aktuális, mert a mai helyzetben ez a kérdés nem aktuális.

A jövő utja

— Ami most már a jövőre vonatkozó általános irányelveket illeti, a kormány kitart a független Magyarország megerősödése érdekében az eddigi békés külpolitikai vonalvezetés mellett, az aktivitás jegyében. A kormány kitart a jelenlegi vonalvezetés mellett a rend, a nyugalom, a belső egység és a centripetális erők fokozása jegyében. A kormány sürgős feladatának tekinti a választójogi törvény előkészítését a titkosság alapján, s ezzel kapcsolatosan a kormányzói jogkör kiterjesztését. Sürgős feladatának tekinti továbbá a kormány az összeférhetlenségi törvény végleges letárgyalását, a gazdaságok kérdésének sürgős megoldását, a telepítés kérdéseinek előkészítését, az energiagazdálkodás és így a közszenkérdés nyugvópontra helyezését, továbbá azon földgazdátói intézkedések megtételét, amelyek segítségével nagy energiákat hozhatunk fel és a jövőnek nagy perspektívát nyújthatunk. Meg kívánja oldani a kormány az árkérdések szabályozását, az agrárállás szűkítése elvénél szem előtt tartásával, egységes közlekedési politika biztosítását, az autó és a vasút harmóniájának helyreállítása végett a vasúti tarifa kérdésének rendezését, a termelés és értékesítés lehetőségeinek szem előtt tartásával. Sürgős feladatának tekinti a kormány a külkereskedelem és az idegenforgalom további fokozását, a gazdasági élet tervszerű átalakításával kapcsolatban, az érdekképviseletek kérdésének és a munkanélküliség megoldása kérdésének rendezésével. A nemzetnevelés terén az iskolarendszert előkészítését kívánja a kormány.

Gömbös Gyula beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— Ugy érzem, hogy történelmi pillanatok előestéjén állunk. Ebben a pillanatban az a fontos, hogy a nemzet teljes harmóniája megóvassék. Aki sáfára a nemzet életlehetőségének és életfeltételeinek, annak óva-

kodnia kell attól, hogy bármilyen kérdésben indulatok vezessék; a hideg ész politikáját, azt kell folytatni, mert sőtét az éjszaka és azok a fátylak, amelyek eddig meggyulladtak, nem elégségesek még ahhoz, hogy világosságot teremtsenek.

*

A beszéd végével a képviselők kirohantak padjaikból, óriási tömegben özönlöttek a miniszterelnökhöz, akit zugó éljenzés és taps kísért ki a teremből.

Még néhány felszólalás után a Ház a költségvetést általánosságban elfogadta.

Mégis lesz bolettá?

Alábbi felszólalást egy kisgazdának hozzáuk intézett leveléből közöljük és megszívlelendőnek tartjuk:

„A Gömbös-kormány megalakulása óta többször hallottuk a legilletékesebb ténylezők részéről, hogy a kormány a bolettát megszünteti, s a mezőgazdaság megsegítését másféle igazságos és hatékony módon fogja végrehajtani. Ezt a közelmúltban Kállay Miklós földművelésügyi miniszter is kijelentette. Most pedig az történt, hogy a költségvetési vita során Imrédy Béla pénzügyminiszter beszédében ugy nyilatkozott, hogy a kormány elvileg fenntartja a bolettát. Mi nem vagyunk ellenzői a bolettának, mert a gazda megsegítésének egyik módját látjuk benne. S ha mégis szóvá tesszük, a következtetés miatt nem hallgathatunk, amely a különféle nyilatkozatok és ellenmondásokból kiviláglik. Nem helyes az, ha a gazda vetés idején ugy értesül a legilletékesebb helyekről, hogy nem lesz bolettá, aratás felé pedig azt adják tudtára, hogy mégis lesz. Hogy miért, azt nem is kell fejtegetnünk. A gondokkal és

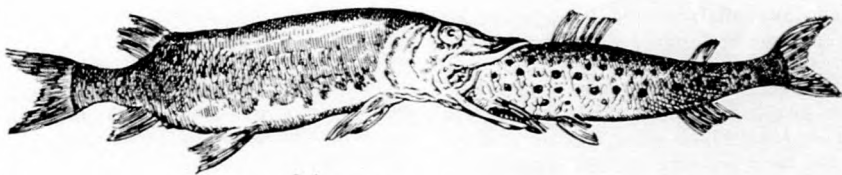
bajokkal küzdő gazdaközönség joggal elvárhatja, hogy a felelős kormány-nyilatkozatok a legteltesebb mértékben fedjék egymást és olyan bizalom alapkövei legyenek, amelyekre minden körülmények között számítani és támaszkodni lehet.“

A Bleyer-ügy

Nem kedvünk szerint való ez az egész Bleyer Jakab-ügy és nem is szívesen foglalkozunk vele, mivel megingathatatlannak meggyőződésünk, hogy a legokosabb dolog lett volna, ha az egész cécó, ugy, ahogy volt, meg nem történik. A volt miniszter ur, a honatyá, az egyetemi professzor bizonyosan illetékesnek érezte magát arra, hogy a magyarországi németek nevében beszéljen. Ezt a jogát tőle senki el nem vitathatja. Sőt mi még különösen is arra hivatottnak tartjuk Bleyer Jakab kegyelmes urat és feltételezzük, hogy a magyarországi némettség törtenetének egyik legalaposabb ismerője, aki tökéletesen tisztában van azzal, hogy mi történt itt a németességgel évszázadok óta és mi történik napjainkban, és hogy Csonka-Magyarországon élő német testvéreinknek minden tekintetben volt és van annyi jogja, mint bármelyik magyar honfitársunknak. Az egyetemi ifjúság hangos üntetése pedig — sajnoson kell megállapítanunk — szintén tullött a célon, mert könnyen adhatott fegyvert azok kezébe, akik elszakított magyar testvéreinkkel valóban ugy bálnak, hogy az a jog is igazság teljes felrugasása. Az egyszeri ember azért döngönyözte félholtra a feleségét, hogy másoknak el ne mondja, milyen erőszakos és durva ember ő. Ez a kolozsvári, nagyváradi

Čech

Slovák

„Čechoslovák.“

Help! Help! — Revision!
 Au secours! — Revision!
 Aiuto! — Revisione!
 Hilfe! Hilfe! — Revision!
 Preboha, ratujte! — Revizia!

Igy született meg a „csehszlovák“ nemzet.

A csuka a cseh, a kis hal, melyet a csuka elnyel, a tót (szlovák). A kettő együtt: a csehszlovák. Alul őt nyelven a következő felírás: „Segítsé, segítség! Reviziót!“ — Ezt a képet a tót tanács terjeszti a felvidéki tótság körében.

és pozsonyi diákok módszere. Budapestén erre semmi szükség. Ott van a törvénytisztelő hatóság, ahhoz forduljon, akinek baja vagy sérelme van. Bleyer kegyelmes ur is. A diákság pedig tanuljon, mert az a kötelessége és joga is, hogy később, ha intézkedési köre lesz, a magáét megtartani s másokét megvédeni tudja . . .

M. J.

Reviziót!

Egy angol lap a békereviziónak a bekezdésekkel kapcsolatosan azt írja, hogy MacDonalddal angol miniszter elnöknek azt a lépését, hogy a reviziót az előtérbe hozta, először megütközéssel és tiltakozással, később azonban általános megkönnyebbüléssel fogadták, miután a békés uton való revizió nyílt felkarolása az erőszakos revizió kikapcsolását jelenti. Mindenestre ez az eljárás akadályozza meg, hogy a reviziót a Népszövetség előtt minden előkészület nélkül és olymódon vessék fel, amely Európát két táborra szakította volna.

A csehországi magyar nemzeti párt május hó 16-iki lévai tisztújító nagygyűlése példátlan érdeklődés mellett folyt le. Szentivány József a következő kérdésekkel fordult a hallgatóságához:

— Megkérdezlek benneteket, akarok-e csehszlovákok lenni?

A közönség egyhangú dörgő nemel válaszolt.

— Mi történt tehát veletek, amikor mégis ide csatoltok?

— Igazságtalanság!

— Akarjátok-e, hogy ez az igazságtalanság jóvátehető?

— Akarjuk!

Egy román ujság foglalkozik a kisantant államok és Lengyelország egyidőben tartandó revizióellenes tüntetésével és leszegézi, hogy ez nem diplomáciai akció, hanem a négy állam közös megnyilatkozása lesz a reviziós törekvések ellen. Ha ez a négy állam nem alkotna szilárd tömböt, — írja a lap — akkor Európában már győzedelmeskedett volna a revizió eszméje. Hitler uralomrajutása óta a revizió veszélye növekedett, azonban az említett négy állam részen van és minden ilyen törekvést megakadályoz. A május 28-iki revizióellenes tüntetés azok ellen irányul, akik még ma is abban a hitben ringatják magukat, hogy a jelenlegi határok megváltoztathatók és visszaállíthatók azokat a régi területeket, amelyekhez joguk sohasem volt, s amelyeket csak azért birtokoltak, mert erősebbek voltak.

Lady Snowden, a volt angol pénzügyminiszter felesége, nemzetének

egyik legkiválóbb asszonya, az elmúlt héten Budapesten tartózkodott és előadást tartott „Európa jövője” címmel. Előadásában foglalkozott a revizió gondolatával is és többek közt a következőket mondta:

— Ma már nincs egyetlen gondolkozó ember, aki nem tudná, hogy a békeszerződések igen sok tekintetben revizióra szorulnak. Szükség van a revizióra az egész emberiség érdekében. Angolországban már sokan felfigyeltek arra, hogy Magyarországot milyen igazságtalanság érte a trianoni békeszerződésben. És akik valamit tudnak Magyarországról, azok előtt tisztán áll az a felismerés, hogy Magyarországgal nagy igazságtalanság történt. Előadás végén Lady Snowden hangoztatta, hogy nem szabad elcsüggedni azért, mert a béke megszervezése csak lassan halad előre és a jobb jövő körvonalai még nem bontakoztak ki világosan.

Nicoll Barnes, volt angol miniszter, aki 1919-ben résztvett a békeértekezleten, sikraszállt a leszerelés és a békeszerződések mellett. A békeszerződések egyetlen része sem szentírás — írja Nicoll Barnes. — Miért ne elégítenék hát ki azokat, akiknek panaszuk van ama pontok megváltoztatásával, amelyek a világ békéjének és megnyugvásának érdekében revizióra szorulnak.

BELPOLITIKA

Képviselőház

A képviselőház május hó 16-iki ülésén, az 1933—34. évi állami költségvetés tárgyalása során, több szónok felszólalása után, Imrédy Béla pénzügyminiszter mondott beszédet és válaszolt a vita során elhangzott kijelentésekre. Beszédében utalt arra, hogy egyoldaluan nem lehet állami adósságaink szolgáltatását beszüntetni. A kormány arra törekszik, hogy a külföldet meggyőzze arról, hogy ezt a terhet viselni nem tudjuk és könnyítésekre van szükségünk. A közterhek mérséklésében tovább kell haladni a megkezdett uton. Az autonómiáknál szigorú megtakarításokat kell a jövőben végrehajtani. A bolettára vonatkozóan azt a kijelentést tette, hogy sok terv merült fel a mezőgazdaság megsegítésére nézve, azonban ezek a tervek nem bizonyultak megoldhatónak. Éppen ezért elvileg fenntartják a bolettát. Eckhardt Tibornak a pengőérték leszállítására vonatkozó tervét elutasította a miniszter. Megállapította, hogy a terv megvalósítása esetén az ipari árak gyorsabban emelkednének, mint a mezőgazdaságiak. Magyarországon 955.000 egyénnel van takarékbetétje, ezek közül 895.000 kisebb, mint 10.000 pengő. Az össze-

sen 700 millió pengő betétből 500 millió ezekre esik. Nos, lehet-e megbüntetni azokat a kisbetéteseket, akik között egy sincs, aki könnyelmű lett volna? Már pedig devalváció esetén ezek bűnhődnének. Végül bejelentette a miniszter, hogy a mezőgazdaság megmentésére a gazdák támogatására irányuló munkák már megindultak. Ezt a kérdést a kormány megoldja.

A miniszter nagy éljenzéssel fogadott beszéde után még néhány felszólalás hangzott el.

A május hó 17-iki ülés eseménye Gömbös Gyula miniszterelnök nagy beszéde volt, melyet lapunk vezetőhelyén közlünk.

A május hó 18-iki ülésen megkezdtek a költségvetés részletes tárgyalását. Elsőnek a belügyi tárca költségvetése került sorra. A vita befejezése után Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter válaszolt az egyes szónokoknak. A gyűléstilalom abban leli magyarázatát, hogy a kormány az ország népét minden nyugtalanító momentumtól megóvni kívánja, mert bizonyos, hogy régen voltunk olyan súlyos, veszedelmes helyzetben, mint most. Bejelentette, hogy a közigazgatási ágazatban egyes törvényjavaslatok előkészület alatt állanak. Az általános halandóság arányszámai az utolsó évtizedben erősen csökkentek. A közegészségügyi szolgálatot fokozatosan kívánja kiépíteni. A hadikölcsön-segélyezésekkel kapcsolatban arra utalt, hogy a súlyos gazdasági helyzetre való tekintettel, kénytelen volt a segélyeket leszállítani.

Még néhány felszólalás hangzott el, majd a belügyi költségvetés általános vitája véget ért.

A május hó 19-iki, pénteki ülésen letárgyalták és elfogadták a belügyi tárca költségvetését. A szónokok sorából Berki Gyula kijelentette, hogy a független kisgazdapárt kicsusztatta a talajt a lába alól, mert az utóbbi hónapokban egész sereg kerületük elveszett. Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter azt hangsúlyozta: megengedhetetlennek tartja, hogy a közigazgatás szervei pártpolitikai szempontból végezzék hivatásukat. A részletkérdések tárgyalása során megállapította, hogy az elhagyott gyermekek gondozása sehol a világon nincs olyan színvonalon, mint nálunk. Ez a kis ország 35.000 elhagyott gyermek gondját viseli.

A miniszterelnök Bécsben volt

Gömbös Gyula miniszterelnök május hó 20-án rövid tartózkodásra Bécsbe érkezett, hogy jelen legyen leánya konfirmálásán. Gömbös Gyula miniszterelnök bécsi tartózkodását felhívta arra, hogy Dollfuss dr. szövetségi kancellárnál magánjellegű látogatást tegyen, amelyen elsősorban az osztrák-magyar kereskedelmi szerződés került szóba.

Rothermere lord megbélyegzi Csehország fegyverkezését és Benesét, Európa kardcsörtetőjét

Rothermere lord a *Daily Mail*-ben közölt legújabb levelében kifejti, hogy Csehország példája mutatja legjobban a Közép-Európában uralkodó visszas helyzetet. Cseh-Szlovákia nem létezett a háború előtt, az antant csak 1916-ban ismerte el és végleg csak a békeszerződések teremtették meg. A csehek csak jelentéktelen szolgálatokat tettek a szövetségeseknek a háborúban és majdnem kizárólag az osztrák és német hadseregek oldalán harcoltak. Az antant teljesen esztelen és szokatlan nagylelkűségi rohamában békekövetelése közé vette fel a csehek és tótok független államának felállítását és a néprajzi viszonyok megvizsgálása nélkül a magyarok és németek millióit szolgálattá ki az új államnak. Ezeket a népeket még népszavazás útján sem kérdezték meg, hogy akarnak-e az új államhoz tartozni. A megalapítás napján Cseh-

országnak semmiféle hadserege nem volt, azonban a békeszerződések szellemének megsértésével ez az állam ma olyan óriási hadsereget tart fenn, hogy népességéhez viszonyítva ma talán a legfélelmetesebb Európában. Ezzel viszonyozza Csehország a világháború győztesének példátlan nagylelkűségét. Ezt a fegyveres haderőt most jórészt a magyar és német kisebbségek feletti zsarnokoskodásra használja fel. Az ország sok vidékén, különösen a magyarok lakta részeken, valóságos rémuralom áll fenn. Genf ölbetett kezekkel tűri ezt az igazságtalanságot. Benes külügyminiszter, aki a Népszövetség több bizottságának elnöke, Európa közismert kardcsörtetője. Elérkezett az ideje, hogy a nagyhatalmakat értekezletre hívják össze és elintézzék Csehország fegyverkezésének és az ottani kisebbségek türelmetlen sorsának kérdését.

magyar nőkkel, akik tájékoztatni tudnak majd a megoldásra váró különböző magyar problémákról. Nyugodt lelkiismerettel mondhatom, hogy a világ egyre inkább tudatára ébred Magyarország igazságának, s az önök Angliában élő honfitársai is dicséretes buzgalommal dolgoznak a brit közvélemény felvilágosításán.

— Én személy szerint érdekelve vagyok a magyar igazság diadalában. Nekem ez szívügyem. Talán emlékeznek, hogy legutóbbi parlamenti felszólalásom keretében elmondottam a magyar Híszkegyet.

Angol vendégünk kéthetes magyarországi tartózkodása alatt ellátogat Debrecenbe, Szegedre és Pécsre, ahol a Revíziós Ligák meghívására előadásokat tart. Budapesten a Külügyi Társaságban tart felolvasást.

Somlósárhely szeretettel várja pünkösdkor a vendégeket

A Faluszövetség somlósárhelyi kiállításának arányai erőteljesen kezdenek kibontakozni. Nemcsak a deveszéri járásban, de egész Veszprém vármegyében, sőt a szomszédos megyékben is nagy érdeklődés nyilvánul meg és a somlói kiállítás a Felső-dunántul ünnepe lesz, melyet a hirneves somlói bor fog igazán értékesé tenni. Somlósárhely lakosai a Faluszövetség irányítása mellett tervszerűen készülnek a sok ezer vendég fogadására, hogy mindenki kellemesen és jól érezze magát és megelégedetten távozzék el a gyönyörű Somlósárhely tővéből. A rendezőbizottság május hó 20-án és 21-én Antal Lajos kiállítási elnök és Wieser Béla a Faluszövetség irányításával megtette a szükséges intézkedéseket, hogy méltóképpen fogadhassa József kir. herceg tábornagy öfenségét, a magas előkelőségeket és a vendégeket. A község olyan, mint egy hangyaboly, de ugyanaz a mozgalom és sürgés-forgás van a járás többi községeiben is. Mindenki sokat vár és remél a kiállítástól, főleg azonban a somlói szőlőbirtokosok, akik teljes számmal felvonulnak és bemutatják, hogy milyen értékeket terem a Somlósárhely.

„A magyar igazság diadala — szívügyem“ mondotta a nálunk tartózkodó angol képviselő, Llewellyn Jones

Május hó 20-án este a bécsi hajóval Budapestre érkezett Magyarország egyik legegységesebb barátja, F. Llewellyn Jones angol képviselő. Az illusztris vendég fogadására megjelentek a hajóállomáson Lukács György v. b. t. t., Nagy Emil, Perényi Zsigmond s a Külügyi Társaság küldöttsége, Eötvényi Olivér vezetésével és a Revíziós Liga képviselőjében Fall Endre igazgató.

Az angol képviselő megérkezése után a következő nyilatkozatot tette:

— Nem tanítani, hanem tanulni jöttem Magyarországra. Meg akarom ismerni közvetlen-közvetlenül a magyar viszonyokat és a magyar törekvéseket. Hét évvel ezelőtt egyszer már jártam itt s résztvettem a nemzetközi jogász-egyesület kongresszusán. Akkoriban három-négy napot töltöttem Magyarországon s ez a látogatás még inkább elmélyítette azt az őszinte rokonszenvet, amelyet a magyar nép iránt éreztem.

— Ami a revízió kérdését illeti — folytatta — örömmel állapíthatom meg, hogy ma már az egész közvélemény figyelme ráterelődött a revízió kérdésére. Nekem őszinte és mély meggyőződéseim, hogy a revíziót másképpen, mint békés úton elérni nem is lehet s Magyarország éppen azért számíthat a világ rokonszenvére, mert békés eszközökkel küzd a trianoni

igazságtalanság jövétéléért. Örömmel állapíthatom meg, hogy nem ismerek komoly magyar államférfiut, aki ne hangsúlyozta volna mindig, hogy Magyarország békés úton akarja kivívni a trianoni szerződés revízióját.

— Magyarországi tartózkodásom alatt keresni fogom az alkalmat, hogy beszélgessek magyar férfiakkal és

A budapesti 32-esek emlékművének főalakja:

kézigránátot dobó gyalogos.

Az ercsi földhözjutottak ügye elintézését nyer

Megemlékeztünk róla, hogy az ercsi Faluszövetség felkérésére a központ megfeleltette az OFB egyesbírói ítéletet, melynek fellebbezési tárgyalása május hó 17-étől folytatódott tartott. A Faluszövetség központját Wieser Béla titkár képviselte, aki részletesen ismertette az eljáró bírónak a sérelmeket. A tárgyalás több napot vett igénybe, az adatok a tanácsülés elé kerülnek és remélhető, hogy a Faluszövetség központjának közbelépésére békés megegyezéssel nyugodpontra fog jutni az ercsi földhözjutottak ügye.

Gazdavándorgyűlés Szederkényben

A mohácsi téli gazdasági iskola tanulói a tanítási időszakon kívül az összetartás erősítése, a gazdaöntudat emelése, a gazdasági szakismeret elmélyítése s a hazafias szellem ápolása céljából időközönként ugynevezett vándorgyűlésekre jönnek össze. A téli gazdasági iskola Ifjúsági Önképző Gazdaköre, igazgatójuk vezetésével, május hó 14-én, vasárnap, Szederkényben tartotta meg ezévi vándorgyűlését.

A gyűlés színhelyén mondhatni egész Szederkény ott volt, apraja, nagyja. Vagy ötszáz ember szorongott a Templom-téren. A vármegye és járás képviselőiben vitéz Kovács Antal dr. szolgabíró, a község képviselőiben Halmai József főjegyző és Kiffer János községi bíró jelent meg, ki keresetlen, meleg szavakkal üdvözölte a község nevében a vándorgyűlése érkezett iskola igazgatóját és ifjúságát.

Az ünnepély a hősök emlékoszlopának megkoszoruzásával vette kezdetét. Schmidt József ifjúsági elnök helyezte oda az iskola koszoruját kegyeletes szavak kíséretében. Utána Eiter József felsőéves tanuló gyönyörű szavalata következett, majd a Szederkény-nyomjai kitünően fegyelmezett leventeszakasz vonult el díszmenetben a hősök emlékoszlopa előtt. Ezután mindannyian istentiszteletra vonultak a római katolikus templomba.

A vándorgyűlés vitéz Horváth Iván igazgató üdvözlő szavaival vette kezdetét, majd egymásután következtek a jobbnál-jobb szabadelőadások és szebbnél-szebb szavalatok. Nem tudnánk eléggé igazságosak lenni, ha dönteni akarnánk afelől, hogy melyik szabadelőadás volt értékeesebb, melyik szavaltat bensőségesebb; így csak a szereplők neveinek felsorolására szorítkozunk, hogy dicséret illesse őket lapunk hasábjain is szorgalmas, odaadó munkájukért. Szabadelőadást tartottak: Strák József (Majs), Hoffman Ede (Nyomja), Meiszter József (Kisbudmér). Szavaltak: Pézsi József (Kékesd), Eiter József (Vilány), Balogh István (Dunaszekeső).

A vándorgyűlést Schmidt József ifjúsági elnök (Szebény) bucsubeszéde zárta be, figyelmeztetve ifjú gazdatársait, hogy igyekezzenek az

iskolában szerzett elméleti tudásukat megtartani s a gyakorlatban érvényesíteni. A Himnusz eléneklése után, melyet a szederkényi levante zenekar kísért, az ünnepély véget ért.

Sajnos, a szép idő délutánra megromlott s így az udvarszemlékre nem kerülhetett sor. Mosztbacher Fülöp földbirtokos azonban — kinek két fia volt az iskola tanulója — a Római

Katolikus Olvasókör helyiségébe gurított egy nagy hordó bort, melynek tüze s a zenekar muzsikájának hatása alatt hamarosan táncra perdült a fiatalok a Szederkény-nyomjai leányokkal. Kedves, közvetlen hangulatban telt el az este. Különösen nagy tetszést aratott a csók-tánc, melyre valószínűleg sokan nagyon szívesen gondolnak vissza.

A pestkörnyéki termelők panaszai a főváros vezetői előtt

Huszár Aladár főpolgármester kezdeményezésére május hó 16-án összeültek a Budapestet környező községek és városok képviselői.

Huszár Aladár főpolgármester kifejtette, hogy azért látta szükségesnek a megbeszélést, mert utóbbi időben Pest vármegye közgyűlési termében is, a sajtóban is, egyre-másra hangoztak el panaszok, amelyeknek megvizsgálása és orvoslása közös érdeke a székesfővárosnak és a környéknek.

Az előadó Helle László pesterzseti főjegyző szerint az egyik legfájdalmasabb kérdés a városi vámok ügye. Azon is dolgozni kell, hogy az alkalmazottak kereseti adójának mai rendszerét gyökeresen megváltoztassák. De ezenkívül módot kell adni a környéknek arra is, hogy a közlekedési természetű ügyeknél beleszólási jogot kapjon. Indítványozza, hogy a kérdések békés elintézésére a mai értekezlet szűkebb bizottságot küldjön ki.

Staub Elemér szenvedélyes hangon hangoztatta, hogy a gazdaérdekek védelmét hét esztendő alatt sem sikerült megszervezni, mert a székesfővárosban nem volt meg a kellő megértés.

Viczián István képviselő hangoztatta, hogy a főváros bizonyos jövedelmekről nem mondhat le, ha háztartását egyensúlyban akarja tartani, ha nem akar összeomlani. A főváros háztartásának egyensúlya, Budapest hitele pedig olyan érték, amely nemzeti kincsnek jelent. Meg van győződve mégis arról, hogy a főváros elmegy a legmesszebbmenő méltányosság határáig a termelők érdekében.

Baross Endre a piaci és vásári rendtartás reformját kívánja. Németh László szentendrei plébános különösen a HÉV-tarifát drágálja. F. Szabó Géza képviselő indítványozza, hogy minél előbb küldjék ki azt a szűkebb bizottságot, amelyben a főváros, a környék és a vidék képviselő

lő megbízottai foglalnak helyet.

Sipőcz Jenő polgármester köszönetet mondott a főpolgármesternek. Hangsúlyozza, hogy a felmerülő kérdéseket a szeretet jegyében akarja a főváros barátságos tárgyalások során megoldani. Bizik abban, hogy e módon közelebb jut egymáshoz a főváros és a környék. Hangoztatja, hogy a székesfőváros mindig őszinte barátsággal érzi át a környék és a vidék minden problémáját. Ne higgye azt senki, hogy csak a vidéken vannak bajok. Budapestben is óriási a munkanélküliség, amit legjobban azzal bizonyíthat, ha utal a naponta kiosztott 70.000 hatósági ebédre. A fővárosnak tehát elsősorban a maga lakosságát, a maga érdekeit kell megvédeni, ezt nem veheti senki sem rossz néven. A főváros azonban nagy szeretettel foglalkozik a környék derék népének sorsával is.

A tiszántúli területen tüzifát szállítási igazolvány mellett lehet csak vasuton szállítani

A földmívelésügyi minisztérium közli, hogy a magyar-román határ, a Tisza és a Szolnok—nyirábrányi vasúti vonal által határolt területre (ez utóbbi vasútvonalon fekvő vasúti állomásokat, valamint Szeged és Debrecen városok területét is beleértve, de Szolnok város kivételével) az ország más részeiben fekvő belföldi állomásokra (Szeged és Debrecen városok területét is ideértve) szállítandó kemény (bükk, gyertyán, tölgy, cser, akác, juhar, kőrís és szil) tüzifát csakis szállítási igazolvány alapján lehet vasuton szállítani.

A szállítási igazolványokat az Országos Erdészeti Egyesület fogja kiszolgáltatni (Budapest, V., Alkotmány-utca 6.). Az igazolványok érvényessége 15 nap. Nem kell szállítási igazolvány a puha tüzifaszállítmányokra, valamint azokra a tüzifaküldeményekre, amelyek az éhatárolt területet átmenetben érintik.

MŰLÉPET

tiszta méhviaszból különként 4.60 pengőért szállít: „MÉH”, a magyar méhészek szövetekezte,

Budapest, Arany János-utca 1/g.

Eszközökről árjegyzéket, szaklapból mutatványszámot ingyen küld, mézet, viaszt vételre keres.

Bélfunkcionál "IGMÁNDI" sóforrt segítő.
Mert pár óra alatt, egyomról belet tisztít.
A felderítő galambok a mellére erősített fényképezőgéppel.

Hasznos tudni

mindazoknak, kik az ártalmatlan és tisztán természetes haszajtó ásványvizek iránt, nagyobb bizalommal viseltetnek, hogy

Schmidthauer **Igmándi** keserűviz

hatékony forrás-sókban egész Európa leggazdagabb ilyenmü ásványvize. Rendszerint már kis adag: $\frac{1}{4}$ vagy $\frac{1}{2}$ pohár elegendő, miáltal a nagyobb mennyiségek fogyasztása feleslegessé válik, tehát gazdaságilag is viszonylag a legolcsóbb.

Galambok a hadiszolgálatban

Százezer postagalambot képeznek ki a spandau telepen — Már fényképfelvételeket is készít a postagalamb

Amióta a galamb — a biblia szerint — elhozta Noénak a vizözön megszüntét jelentő olajját, azóta mindig az Uristennek ez az apró szárnyas teremtménye jelképezi a szelidséget, a békét.

De az ember nemcsak a gőzt, a villamosságot tudta igába kényszeríteni, nemcsak az élettelen tárgyakat tudta saját céljaira felhasználni, hanem arra is képes volt, hogy az állatoknak ezt a legszelebbjét, a galambot is hadiszolgálatra képezze ki és használja fel.

Aki háboruban volt, tudja, hogy a legnehezebb feladatok közé tartozik a harc-téren az üzenetek, parancsok továbbítása. A régi lovas stafétát már régen feleslegessé tették az autós küldöncök, a repülőgépek, a telefon és a táviró, vagy a rádió, amelyet már a háboru alatt is felhasználtak.

De mindez nem volt eléggé biztos. Az automobílos küldöncöt és a repülőgépet lelőhetik, a telefon-, vagy táviródrótot „megesapolhatja” az ellenség, a rádió-üzenetet pedig épp oly könnyen felveheti az ellenfél, mint az a parancsnokság, amelynek szánva volt.

Ugy próbáltak segíteni ezen, hogy az ilyen üzeneteket titkos írással szerkesztették meg, hogy csak az értse meg, akinek megvan a titkos írás kulcsa, de még akkor is fennállott az a veszély, hogy az ellenség esetleg kémek útján megszerzi a kulcsot, vagy anélkül is megfejti a titkos írást és így mérhetetlen károkat okoz.

Ezért használták fel üzenetek és parancsok továbbítására már a háboru alatt is a postagalambokat. Az ártatlannak látszó kis madár nem kelt feltűnést, mint az autó, vagy a repülőgép, mely motorzugas-sal már messziről jelzi jöttét, s a legtöb-ben észre se veszik: nyugodtan viheti magával a hártypapírra írt üzenetet.

Elmondva igen egyszerűnek látszik a do-log. Postagalambokat már ősidóktól kezdve használnak, s úgy látszik, mintha a had-vezetőségnek egyebet se kellene tennie, mint elegendő számú postagalambot beszerzeni. A valóságban azonban sokkal, de sokkal bonyolultabb feladatról van szó. Nem mindenfajta postagalamb alkal-

mas katonai célokra. Különlegesen kiképzett, betanított madarakról van szó.

Itt is a szervezés nagymesterei, a németek érték el a legjobb eredményt. A német hadügyminisztériumnak kitűnően felszerelt és még jobban vezetett postagalamb-telepe van, ahol a madarakat kiképezik.

A galambok betanítása már első élet-évükben megkezdődik. A postagalambokat eleinte csak 8—10 kilométernyire viszik el telepüktől és onnan bocsátják el őket, mert ilyen kis távolságról feltétlenül hazatalálnak. Ezt a távolságot azután állan-dóan növelik, míg a madár 800—1000 kilo-méteres távolságból is hazatalál.

Amikor a madár betanítása már idáig eljutott, akkor következnek a kiképzés egy magasabb foka: arra kell rászoktatni a postagalambot, hogy ne egy bizonyos hely-ségbe igyekezzen visszatérni, hogy ne a helység legyen a célja, hanem a kalitka. Ha tehát a madarakat kalitkástól egyútt máshova szállítják, s azután a galambot elviszik máshová, s ott utjára bocsátják,

Felderítő galamb a mellére erősített fényképezőgéppel.

akkor a kalitkához térjen vissza, és ne abba a helységbe, ahol eredetileg volt. Mindenki megértheti, hogy milyen fontos ez a háboruban, amikor a madarakat mindig más és más céllal kell utra engedni.

A postagalamboknak van azonban egy nagy hibájuk: ha leszáll az este, ők is nyugodni térnek, s csak másnap hajnalban folytatják utjukat. A tenyésztők most azon fáradoznak, hogy rászoktassák ma-daraikat arra, hogy addig, amíg célhoz nem érnek, éjszaka is repüljenek.

A háboru végével sem szűnt meg a galambok hadiszolgálatra való betanítása, sőt még fejlődött. A technika mai fejlettsége mellett most már újabb feladat is vár a szelid galambokra: a felderítő szolgálat. Apró, mindössze 40 gramm súlyú fényképezőgépet csatolnak a madár mellére, amelynek a lencséje a madár repülése közben a föld felé van fordítva. Szakemberek kiszámítják, hogy mennyi idő telik el addig, amíg a galamb egy bizonyos hely fölé ér, s úgy állítják be a gépet, hogy a lencse pillanatára önműködően éppen akkor nyíljon ki. Szóval rendes pillanatfelvétel készül, amelyet, amikor a madár visszatér, kidolgoznak.

Az eddig végzett próbák kitűnő eredményeket adtak. A postagalambok repülése annyira egyenletes, hogy könnyen kiszámítható, hogy mikor ér egy bizonyos pont fölé, s a fényképtechnika is annyira fejlett már, hogy a képek majdnem mindig használhatók.

A német hadügyminisztérium katonai postagalamb intézetében mintegy százezer galambot tartanak állandóan. A minisztérium nemcsak kiképzési, hanem kísérleti anyagnak is tekinti a galambokat, s éppen ezért a postagalamb-intézet mind a százezer „lakójáról” a legpontosabb törzskönyveket vezetik. Minden galamb törzskönyvi lapja feltűnteti, hogy a madár mióta van a spandau intézetben, mióta használják fel a szolgálattételre, a galamb pedigréjét, utódait, továbbá azt is, hogy milyen repülőteltjesítményeket végzett. Igazi német alaposággal vezetik ezt az intézetet, amely ma egész Európában, sőt az egész világon egyedülállónak nevezhető.

A következő háboru őrszemeinek tehát már nem csak a közeledő ellenséges repülőgépekre kell ügyelniük, hanem az ártatlan galambot is gyilkos gépfegyvertűvel fogják fogadni.

VILÁGKRÓNIKA

Roosevelt üzenete

Roosevelt, Amerika elnöke, a világgazdasági értekezlet küszöbén üzenetet intézett az értekezletre meghívott 44 nemzet államfőjéhez. Az üzenetben Roosevelt utal arra, hogy a világgazdasági értekezletnek rendet kell teremtenie a mai zűrzavar helyén a pénznek rögzítése, a világkereskedelem felszabadítása és az árszínvonal emelése útján. Az egy év óta vajdó leszerelési értekezletnek pedig végre elhatározó lépést kell tennie a komoly eredmények felé. A leszerelés végcélja az összes támadófegyverek kiküszöbölése, közvetlen célja pedig bizonyos fegyvernemek lényeges csökkentése. Roosevelt szerint már most meg kell egyezni a támadó fegyvernemek csökkentésében, továbbá abban, hogy a további lépések mikor és milyen eljárási szabályok szerint következnek; abban, hogy mialatt az előző lépések folynak, egyetlen nemzet sem növeli támadóhaderejét; végül abban, hogy a világ összes népei ünnepléses és határozott megemlékezési szerződést kötnék és ünnepléses módon megvalósítják eddig vállalt haderőkorlátozási és haderőcsökkentési kötelezettségeiket és egyébként kötelezik magukat arra, hogy semmiféle fegyveres erőt nem küldenek határaikon túlra. Végül az elnök valamennyi nemzetet felszólítja, hogy csatlakozzék a két nagy értekezlet munkájához.

Roosevelt elnök üzenete világszerte kedvező fogadtatásban részesült és az államfők táviratokban közölték országuk csatlakozását. Horthy Miklós, Magyarország Kormányzója, a következő táviratot küldötte Rooseveltnek: „Öszinte köszönettel ismerem el üzenetének vételét. Remélem, nemes kezdeményezése, melynek célja a békének, jólétnek és a nemzetek közötti jóakaratainak biztosítása, teljes eredményre vezet. Horthy.”

Mit kíván a német nép a leszerelési konferenciától?

Május hó 17-én Berlinben összeült a birodalmi gyűlés, hogy meghallgassa Hitler kancellár kormánynyilatkozatát. A nemzeti szocialisták vezére beszédében azt hangsúlyozta, hogy a mai válságot előidéző valamennyi kérdés a békeszerződések hiányosságain alapul, melyek nem voltak képesek a legfontosabb kérdéseket az egész jövőre megfontolni és ésszerűen megoldani. Mindamelllett semmiféle európai háboru sem tudna a mai, ki nem elégitő állapotok helyére valami jobbat tenni. A német birodalom legmélyebb kívánsága az, hogy a nem békés fejlődést ösztönöz és állandó közreműködésével megakadályozza. A leszereléssel kap-

csolatos tényleges egyenjogúság követelése az erkölcs, a jog és az ész követelése. Ezután a kancellár élesen tiltakozott az ellen, hogy a német acél-szakkos szövetséget, a frontharcosok bajtársi egyesülését a leszerelési értekezleten katonai alakulatnak tekintésük és az engedélyezendő német haderő létszámába beszámítsák. Németország egyetlen kívánsága, hogy megővje függetlenségét és megvédje határait. Azt azonban nem engedi meg, hogy a leszerelésnél olyan különbséget kényszerítsenek rá, amely a lealacsonyítás öröklétét jelentené. Minden olyan kísérlet, hogy Németország ellen erőszakot alkalmazzanak, azzal a következménnyel járna, hogy Németország az értekezletről eltávozik.

Hitler kancellár beszéde után a birodalmi gyűlés határozatot fogadott el, mely szerint a német nép e sorsdöntő kérdésekben egyöntetűen felsorakozik kormánya mögé.

Osziának a viharfelhők

Roosevelt elnök üzenete és Hitler Adolf mérsékelt, békés szándéku beszéde után a nemzetközi feszültség lényegesen enyhült és a genfi leszerelési értekezlet felé új reménységgel tekint a világ. Május hó 19-én az értekezlet főbizottsága ülést tartott, melyen Henderson elnök méltatta Roosevelt és Hitler nyilatkozásait és felhívást intézett a megjelentekhez, hogy június hó 12-ig, a világgazdasági értekezlet kezdetéig, a világnak azt a szilárd biztosítékot kell nyújtaniok, hogy létrejön a leszerelési egyezmény. Nadolny német megbízott kijelentette, hogy az angol egyezménytervezetet nemcsak mint megbeszélési alapot, hanem mint a megkötendő egyezmény alapját elfogadja. A francia megbízott kijelentette, hogy a munka további folytatására a francia delegáció készen áll.

A leszerelési értekezleten kialakult kedvezőbb légkör legelsősorban annak tulajdonítható, hogy a Mussolini által javasolt négyhatalmi szerződésre vonatkozó tanácskozások az elmúlt héten élénk ütemben haladtak Rómában, ahová váratlanul megérkezett Göring német miniszter is. Hir szerint a négy nagyhatalmi szerződést Anglia, Franciaország, Németország és Olaszország már el is fogadták és a szerződés végleges aláírását Rómában a közeljövőben kicserélik. A szerződés tíz évi békét biztosít Európának és magában foglalja a békeszerződések revízióját a Népszövetség keretében. A szerződés szövegét még nem hozták nyilvánosságra.

Mutasd meg szomszédodnak is a VASÁRNAP-ot!

GAZDATUDÓSÍTÓ

A telepítési értekezlet.

A telepítési ankét legutóbbi ülésén Steiner György tartott előadást, aki a kubikos munkásság szempontjait fejtegette. Dörner Gyula kiemelte, hogy a telepítés kérdését nálunk a népsűrűség nagy ingadozása teszi szükségessé. Kerék Mihály dr., a Gazdaszövetség titkára a település hibáit a nagy tanyás városokban, a túlszult földnélküli munkásközösségekben, valamint a latifundiumokban jelölte meg. A telepítési politika egyik feladata ezeknek az aránytalanságoknak kiküszöbölése. A telepítés pénzügyi fedezetéről belső források igénybevétele után kell gondoskodni. A MABI és OTI tartalékai erre volnának felhasználandók. Cseregyő Károly eszegrádi alispán a Duna-Tisza-csatorna megépítését sürgette, amely mellett nagyszabású telepítés volna végrehajtható. Tóth B. László a telepesek piacszertű termelésének megszervezésével foglalkozott. Bende István dr. statisztikával támasztotta alá a kisüzem jelentőségét. Beke László a telepeseknel az idényeikk termelését javasolta előtérbe állítani. Juhász Kálmán a baromfi-tenyésztés jelentőségéről beszélt. Kogutovics Károly az új alföldi falualapítás ellen foglalt állást a tanyái központok érdekében.

Baromfikivitelünk erőteljes emelkedése.

Békés vármegye törvényhatósága minőségi versennyel egybekötött buzaállítási rendezést határozta el, amelyet a Békésabai Kisgazda Egyesület székhelyében tartanak meg. Jelentkezési határidő június 10. A díjtalan részvételre vonatkozó feltételekről felvilágosítást ad a rendezőbizottság, Békésabai, Kisgazda-egyesület.

Baromkivitelünk erőteljes emelkedése.

Az év első négy hónapjában a baromfi- és baromfitermékek kivitelünk lényegesen emelkedett nemcsak a múlt év, hanem az előző évek hasonló időszakához viszonyítva is. Január-áprilisban kivittünk 57.978 q baromfit, a múlt évé 49.077 q-val és a két év előtti 54.843 q-val szemben. Emelkedett vadkivitelünk is, amennyiben az év első négy hónapjában 10.736 q-ra rugott a tavalyi 9780 q-val szemben. Különösen nagy az emelkedés a tojásnál, ahol eddigi exportunk 63.243 q-t tesz a tavalyi 32.366 q-val szemben. Tehát az emelkedés közel 100 százalékos. Erősen javult a libamáj-kivitelünk is, amely az év első négy hónapjában 719 q-val szerepel a tavalyi 529 és a két év előtti 507 q-val szemben. Javult tollkivitelünk is, amennyiben exportunk az idén 7204 q-t mutat a tavalyi 6079 q-val szemben.

Sulyra fogják a tojást árusítani.

A kereskedelemügyi minisztériumban, hir szerint, rendelet készül, amely előírja, hogy a tojást a fővárosban csak suly szerint szabad árusítani. A rendelkezés célja: a magyar tojástermelés minőségének feljavítása. A magyar tyuktojás átlagos sulya ma 55 gramm, a külföldi piacokon azonban csak 60 grammos, vagy ennél sulyosabb tojásokat lehet tudni. Az új rendeletről azt remélik, hogy a magyar gazda a nemesebb baromfitenyésztésre fog áttérni.

ASSZONYOKNAK, LEÁNYOKNAK

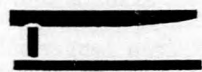
Nyári ruhák gondozása.

A világos és tarka nyári ruhák asszonyoknak-leányoknak előnyösek, fiatalosak és szépek, de csakis akkor, ha habosan tiszták, gyüretlenek és frissek. Csak az lehet bennük csinos és takaros, aki nem sajnálja a munkát és szeretetet gondozásukra, van türelme minden kis fodrot külön kivasalni, minden kis szalagot lefejtetni s újra felvarrni reájuk. A nyári világos ruhák bizony elég hamar piszkolódnak, kiránduláson könnyen foltosak lesznek gyümölcstől, fűtől s ha nem értünk az ápolásukhoz, rendbekerítésükhöz, egy-kettőre tönkremennek.

Szines nyári ruhák mosásához sohasem szabad forró, vagy nagyon meleg vizet használni, hanem csak langyosat, különben színüket eresztik. A mosást lehetőleg gyorsan végezzük s a kimosott holmit szabad levegőn, árnyas helyen szárítsuk. Főzni nem szabad a szines ruhát. A szines batisztvászón és pikéruhát mosás előtt áztassuk langyos vízben, melybe kevés terpentint öntöttünk, így nem fakulnak meg. A kirándulásokra alkalmas vékony flanelbluzt, sportinget ne szappanozzuk be, hanem csak szappanos vízben mossuk át, akkor puhák maradnak. A gyapjuharisnyát használat előtt nedves ruhán keresztül vasaljuk át, akkor nem megy össze majd a mosásban.

A nyári ruhákat rendszeresen keményíteni szoktuk, mert úgy jobb tartásuk van és hosszabb ideig viselhetők. Mindféle ruhaanyaghoz más mennyiségű keményítő szükséges, legokosabb azért a keményítést először a ruhának egy kis darabkáján kipróbálni. A most annyira divatos fekete piké keményítéséhez egy liter nem erős fekete-kávéba evőkanálnyi keményítőt főzünk.

Nyári ruháink vasalását nem végezhetjük asztalon, mert amíg az elejét kivasaljuk, közben a hátulját összegyűrjük és fordítva. Vasalódeszkára tegyünk vastagabb pokrócot és arra tiszta, világos vászonerítőt, ügyeljünk azonban arra, hogy a vasalóhely ne legyen tulságosan puha. Nagyon megkönnyíti munkánkat az ujjavasalódeszka, amelyet pár lecdarabbal akár magunk is elkészíthetünk az alábbi mintára:

A felső lécet puha flannelal, gyapjával kitémődjük és fehér vászonnal jó szorosan, simán bevarrjuk, hogy a ruhaújját vasalásnál ráhuzhassuk. Műselyem-ruhákat langyos vassal a visszáján vasalunk. A gombokat nem szükséges lefejtetni, anélkül is szép

simára vasalhatjuk a ruhát, ha két-három flanelldarabon a baloldalon vasalóval megnyomkodjuk a gomb helyén.

RUHAFOLTOK TISZTÍTÁSA

Gyümölcsfoltot fehér vászonruhából langyos, híg klóros vízzel szintelenítünk el. Utána szappanos vízzel átmoszuk és jól kiöblítjük a ruhát. Egy másik módszer az, hogy a szines ruha foltos helyét egy edény fölé kifeszítve tartjuk és felülről forró, híg citromosoldatot öntünk reá. Utána kimossuk a foltokat esővízzel s az egész ruhát többször átöblítjük. — **Lekvár-foltos** ruhadarabokat egy rész szalmiákszesz és három rész víz elegyében áztassuk, aztán szappannal, langyos vízben mossuk át. — **A fűfoltokat** híg szalmiákszeszsel, vagy tiszta, híg szesszel tüntethetjük el; a folt eltűnése után a ruhát kiöblítjük. Lenvászonból a friss füpecsétet először szesszel kell ki-dörzsölni, aztán szappanos vízzel átmosni azokat. Régi, megfakult fűfoltnál a forró vízzel való leöntés is elegendő. Gyapjuszövetből a fűfoltot úgy tüntetjük el, hogy a foltot híg szalmiákszeszsel itatott ronggyal dörzsöljük. — **Kávé- és tea-foltot** selyemből úgy távolítunk el, hogy puha gyapjudarabkát habos, szappanos vízzel átitatunk és azzal dörzsöljük a foltos helyet. Vigyázni kell arra, hogy a gyapju, vagy flanelldarab, amit a tisztí-

táshoz használunk, világosszínű legyen, nehogy megfogja a selyemruhát. — **Tejfoltok** tisztításához 5 kávéskanál vizet, ugyanannyi glicerint és félkanál szalmiákszeszt összekeverünk, ezzel behintjük a selyemruha foltjait, megvárjuk, míg megszárad, aztán megismételjük az eljárást, mindaddig, míg a foltok teljesen eltűnnek. A kelmet ezután vászon közé tesszük és forrón átvasaljuk. Ha a selyem vesztett fényéből, a folt helyét híg gummiarábikumoldattal benedvesítjük.

Ételreceptek

Gyümölcsleves. Készítményből, ribizliből, vagy meggyből jó levest készíthetünk a következő módon: Háromnegyed liter gyümölcsöt (a meggyet kimagyalva) két kanál tejfellel és kevés liszttel jól elkeverünk és másfél liter vízzel felhígítjuk, aztán pár kanál cukrot és kevés só-t adva hozzá, 12-13 szerint, felforraljuk.

Töltött kelkáposzta. Négy darab szép nagy kelkáposztafejet jól megmosva, egészben leforrassuk s lefedett edényben állni hagyjuk, míg megpuhul. Félkiló darált sertéshúst összekeverünk 10 deka rizzsel és borssal, sóval fűszerezük. A megpuhult kelt a levelei között megtöltjük ezzel a hústöltelékkel és pamutlappal összekötve, lábasba tesszük, esontlélvel felöntjük és megfőzzük. Mikor már puhára főtt, világos rántással berántjuk és tála-láskor kis borospohárrnyi tejfelt öntünk rá.

Borfeldujt. 5 tojás sárgáját 15 deka cukorral és kevés vaníliával elkeverünk, aztán hozzáadunk 10 deka zsemlyemorzsát, az öt tojás keményrevert habját s kikent formában megsütjük. Kiborítás után még 3-4 deci bort öntünk a tészta alá.

MAI MAGYAR NÉPDALOK

Szeretnék szántani,
Hát ökröt hajtani,
Ha senki sem jöme
Árverést tartani . . .

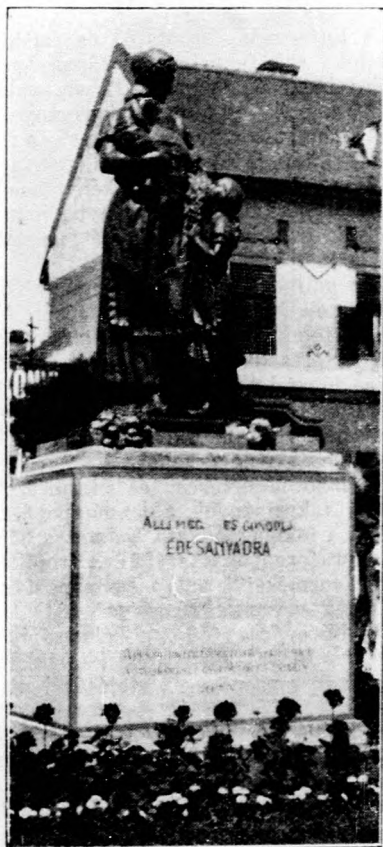
Kalapom, kalapom
Csurgóra,
Nem imám annyit, ha
Pérez vóna.
Akár iszom, akár nem,
Borombul úgy se lesz
Már pénzem.

Ezt a kerek erdőt járom én,
Ezt a kamatterbet sírom én.
Ez a kamatterbe viola,
Én vagyok a — nyomorítottja.

Tejben fürdik az én rózsám,
Ha felkel,
Törülkőzik piros rózsalevével . . .
Mert a tejet el keli adnunk potyára,
S nem telik pénz törülkőző ruhára.

Ritka buza, ritka árpa,
Ritka rozs,
Ritka gazda, ki nem haragos.
Lám az ára, lám az ára,
Lám az ára még ritkább,
Még ritkább, a kis aranyos . . .

Este virágzik a repec,
Rajtam már a világ terhe . . .
Száradjon el a kartell virága,
Hogy élhessek én is a világba . . .
Gyűjti: Lepi Pál.

„Allj meg és gondolj édesanyádra!”

Ezt a felírást viseli a „Magyar Anyák Szobra”, melyet május hó 21-én lepleztek le Pesterzsöbeten.

GAZDASÁG ÉS HÁZTARTÁS

ROVATVEZETŐ: SCHANDL JÓZSEF DR.

A záptojásszagu bor

Ugy mustnál, mint bornál tapasztalható néha olyan szag, mely a záptojásra emlékeztet. A vegyészek már régen kiderítették, hogy mindkét esetben azonos vegyülettől, az úgynevezett kénhidrogéntől keletkezik.

Hogy a bornak e fölötté kellemetlen betegségét pincéinktől távol tartsuk, indokolt lesz megismerni azon okokat, illetőleg körülményeket, melyek a borban kénhidrogén-képződésre vezetnek. Ezek a következők:

a) Ha rövid idővel a szüret előtt Oidium ellen a szőlőfürtöket kénporozzuk, a kénpor bejut a mustba. Az erjedési folyamat alatt az elemi kénből kénhidrogén képződik, mely a mustban, illetőleg a kierjedt borban a záptojásszagot idézi elő.

b) A boroshordó kénézése alkalmával a kén egy része belecsepeg a hordóba, vagy finom por alakjában a hordó dongáira lecsapódik. Így is kénhidrogén-képződés indul meg.

c) Záptojásszagu lehet az olyan bor is, melyet gipsztartalmu talajon termelt szőlőből szüreteltek. Nessler vegyész véleménye szerint az ilyen talajból a szőlőfürtökbe sok kén-savas mész (gipsz) jut, melynek kénje az élesztősejtek hatására kénhidrogénné alakul.

d) Keletkezhetik a kénézett hordóban vaskénes nevű vegyület, ha a kénzalagot vékony drótra függesztve égetjük el. A vékony drót az élő kénnel vaskénné alakul, mely a

hordó fenekére csepeg. Ha most bor kerül a hordóba, akkor a bor sava a vaskénekből kénhidrogént fejleszt.

e) A borseprőben is van kén, helyesebben többféle kén tartalmu vegyület (fehérje). A borseprő bomlásakor e vegyületekből kén válik ki.

f) Záptojásszagot kaphat végül a bor akkor is, ha annak derítésére tisztátalan, kén tartalmu zselatint használunk. Ez esetben a leülepedett fehérjetartalmu anyagok indulhatnak rothadásnak és kénhidrogént fejleszhetnek.

A záptojásszag képződésének megakadályozására használjunk olyan kénéző-berendezést, mely a kénnek és a vasnak a hordó fenekére csepegését megakadályozza, másrészt a seprőről vagy a derítésnél keletkező üledékről mielőbb fejtjük le a bort.

Ha pedig az elővigyázatosság hiányából borunk záptojásszagu lett, akkor ezt több ízben nyíltan fejtjük le. A kénhidrogén ugyanis könnyen álló gáznemű anyag, tehát a borból szellőztetés útján eltávolítható.

Az olajpogácsák és pogácsalisztek

A tejtermelő (szoptató) és fejlődő állatok sok fehérjenemű tápanyagot igényelnek. A gabonadarákban, valamint a gyök- és gumós-takarmányokban (répa, burgonya, stb.), kevés a fehérje, ezért az említett állatok táplálásánál sokszor vagyunk kénytelenek vásárolt olajpogácsákat igénybe venni, melyek aránylag sok fehérjét tartalmaznak.

Az olajpogácsák, vagy pogácsalisztek az olajgyártás melléktermékei. Az olajtartalmu magvakból őrjási sajtókkal kiperéselik vagy őrleményeikből zsíroló folyadékokkal (szénkénes, benzín, petrolaeter, stb.) kivonják az olajat. A visszamaradt tömeg az olajpogácsa vagy pogácsaliszt.

Különösen értékes és természeteszerű takarmányok a lenmagpogácsa (27), a tökmagpogácsa (hámozva 31), a napraforgópogácsa (32), a tropikus égőv termékei közül a pálmagpogácsa (14), a szezamagpogácsa (34), a földidőpogácsa (38), a kókuszdiópogácsa (16 százalék fehérjetartalommal). A repecpogácsa etetésénél már indokolt az óvatosság, mert nem ritkán romlott, benne esetleg mustár olaj képződik s így fiatalabb állatoknál súlyos megbetegedéseket idéz elő. A mák-, gomborka-, és kendermagpogácsa, valamint a gypotmagpogácsa ugyancsak óvatosan etetendő, mert különösen fiatal állatoknak sokszor megártanak.

Vásárlásuknál ügyelni kell arra, hogy: a) 12—14 százaléknál több vi-

zet ne tartalmazzanak, mert akkor könnyen romlanak; b) ne legyenek penészesek, avasak, mert akkor gyomor-bélgyulladás okoznak; c) tartalmazzanak kikötött mennyiségű fehérjét és zsírt; d) ne legyen beléjük keverve gyommag és értéktelen földes tisztátalanság; e) ne legyenek túlságosan megpörköltve, mert akkor emésztetőségük kisebb.

Vásárlásuknál tehát, mint az előbbiekből is kitűnik, az eladóval garantáltassuk, hogy romlatlan, idegen anyagot nem tartalmazó és bizonyos fehérje- és zsírtartalmu árut szállít. Ellenőrzésképp az áru megérkezésekor törjünk 12 egész pogácsát diónagyságu darabokra, ezek keverékéből pedig két á 2 kg-os mintát pecsételtesünk le az állomásfőnök hivatalos pecsétjével. E minták egyikét elküldhetjük gyanus esetekben valamelyik vegyvizsgáló állomásnak, a másikat őrizzük meg. A vizsgálat eredménye dönti el, hogy az áru megfelel-e azon minőségnek, mint amilyent az eladó garantált. Ha nem, akkor a vevő nem köteles azt az árat fizetni, melyet a vevő kért, hanem csak az arányosan mérsékelt árat.*)

Az olajgyári pogácsák száraz, hüvös, szellős helyen élükre állítva sokáig romlás nélkül eltarthatók. Felétetés előtt meg kell őket darálni.

*) A vizsgálati díj 10 pengő. Csekélyebb mennyiségű olajpogácsa vásárlásánál tehát az áru értéke nincs arányban a vizsgálati díjjal. Ha azonban több gazda együttesen rendel pl. 50—100 métermázsát, akkor a 10 kg-ra eső vizsgálati díj már csak 1 fillér.

Apró jó tanácsok

A csikók elválasztásának legmegfelelőbb ideje az 5—6 hónapos életkor. Válasszuk el a csikót fokozatosan. Ott azonban, hol több hasonló koru csikó van, célszerűbb a hirtelen, minden átmenet nélküli elválasztás és utána a választott csikók együtt-tartása, mert a fiatal állatok ilyképpen hamarosan felejtik el az anyjukat. A választott csikókat hajtsuk lehetőség szerint legelőre és tessünk vele abrakot. Legtermészetesebb 2—2½ kg zab, továbbá ¼—½ kg fehérjedus abrak, például lenmagpogácsa. A legelő füve és a széna természeteszerű összetételű, az abrak azonban kevés meszet tartalmaz, ezért egészítsük ki az utóbbit a legeltetésre való tekintettel 1 százalékos szén-savas mésszel.

Az igáslovakkal zöldtakarmány is jól etethető. Legjobb zöldtakarmány a lónak a vöröshere. Már kisebb értékű s közepes munkára képesíti a lovat. Ha azonban nehéz munkát kívánunk tőle, akkor a zöldtakarmány mellett 2—3 kg abrakot is ajánlatos etetni. Nyáron tengeriből ne etessünk sokat, mert ez izzasztja, hevíti a lovat és így munkabírását hátrányosan befolyásolja.

Hol erősebb acatfoltok mutatkoznak, érdemes a kiszürkált acatot takarmányozás céljára összegyűjteni és zölden fel-etetni. Különösen a csikók eszik szívesen a fiatal acatot.

A hódmezővásárhelyi m. kir. mezőgazdasági szakiskola

folyó évi október hó 1-én kezdődő két éves tanfolyamára pályázatot hirdet.

Az iskola célja gazdák és bérlők fiainak, valamint uradalmak részére altiszteknek nevelése, képzése. Ezenkívül a szakiskola sikeres elvégzése kis tejiparosri üzemek vezetésére is képesít.

Egy évre fizetendő összes díjak 260 pengő, melyért a tanuló az iskola otthonában teljes ellátást is kap. Az összeg több részletben fizethető. Sokgyermekes családából származók, szegénysorsú szülők gyermekei részére igen kedvezményes és ingyenes helyek is vannak. Felvehetőek 17-ik életévüket betöltött, legalább négy elemi osztályt végzett ifjak.

Személyes vagy írásbeli megkeresésre, bárkinek szívesen nyújt felvilágosítást a szakiskola igazgatósága.

HETI TEREFE

A kis Náhum meg a csodarabbi

A repce aratásával ne várjunk addig, míg teljesen megsárgulnak a becők, mert a repce igen könnyen pereg. Ha a becőkben a szem még zöldes, de már kemény és ujjaink közt könnyen szét nem nyomható és kezd keselyedni, barnulni, akkor az aratás megkezdhető. A cséplést azonban csak a teljes száradás beálltával végezzük, a kicséplést magot sekélyen, néhány ujjnyi vastagon terítsük el a padláson s forgassuk, lapátoljuk át eleinte naponkint. Így aztán elkerüljük a fülledést, penészesedést és jó kereskedelmi árut állítunk elő.

A régi gulyások és csikósok ügyességeiről

Amikor I. Ferenc császár és király 1820 őszen hosszabb időt Budán töltött, a Pest melletti szentlőrinci pusztán a nyájaikkal és méneseikkel felrendelt kecskeméti gulyások és csikósok is bemutatták neki ügyességeiket, amiként azt a régi jó Madarassy-Kulesár István leírja . . .

Az egyik gulyás sebes futásában farkánál fogvást elfogott egy eszendős borjút, a nyeregkápaiba vette és benyargalt vele az akolba. Nagynehezen bevergődött a gulya is. Ritka szépségét és sokaságát álmélkodással bámulták. Mindenkit meglepett, amidőn a kézen kifogott borjukat és tinókat megbélyegeztetni látták. Álmélkodtak, amidőn egy derék, szilaj bika szörkötéllal kifogatott, s a gulyások azt elől a szörkötélen, hátulról fogvást tartották és soká hurcolták, majd végre nyakszirtjére nagy nyomórúdat vetettek, s azáltal leteperték azt. Itt a szilaj jószágoknak szarva hegyeit elfürészelték, s midőn pedig feleresztették, elébe bundát teritettek, süvegüket is odatették, hogy dühösségét azon töltse. Továbbá két kifogott szilaj tinót nagy vesződséggel járomba, s két tanult ökrrel szekeret vontatni kényszerítettek.

Hanem a csikósok mesés fürgesége sem volt utolsó. A felrendelt 24 csikós három fogásban állott a lófuttatásra. Elsőben 8 kéknadrágos és dolmányos legény futott. A második fogásban 8 fehér lobogóingű s gatyájú legény futott, a melljük ereszkedett egy sor uri lovasokat is elhagyták. A harmadik fogásban a 8 fekete zsiros inges-gatyás csikós legény futott. Mindnyájan a sebes szélmentét meghaladó sebességgel vágattak. Kiváltképpen kettő nemcsak társait, hanem az anglus paripákon velők nyargaló uri lovasokat is nagyon hátrahagyták.

Bizony, régente sem silány fogadott eselédors volt, kanászcsládók nemzedékei száradokon át a pásztor-kodást üzték. Rendkívüli, sőt csodás átörökölt tudásaik és tapasztalataik voltak. Ezeket könyvekből megtanulni máig sem lehet!

Neki-neki rugaszkodnak az emberek a szónak, mint a virtuosus gyerek, hogy átugorja a patakot, de csak visszatörten mégis az imenszó parton, mert hátha a vízbe esik.

Sokat mondott most a miniszterelnök, nem lehet azon átugrani, de érzik, hogy vízbe se pottyannak tőle, mert igen magyar ember szájaize szerint való, ami mégis csak bizgatja a virtust és kimondásra ösztökéli a nyelvet.

Merthogy nemcsak a jóbeszédű pap és okosat mondó miniszterelnök becsülendő meg, hanem a gazdanép is, aki azt megérti és szíve szerint való módon igazodik hozzá. Persze, ha a pap nem vizet prédikál és bort iszik, a miniszterelnök pedig meg is cselekszi, amit ígér.

— Igy is való, tiszta szent igaz! — mondja Tüske Béni kurátor uram. — De megfontolandó, hogy a rendes házasság se a gyerekek kezdődik. Egy kis széptevés előzi meg, aztán a mátkaság, végezetül az esküvő és a lakodalom, aztán gyűhet a gyerek, de csak idejére, mert egyébként még az apját is letagadják a rossz nyelvek . . .

— No, no, hiszen fontolgtatjuk mi már a miniszterelnök szavait hét hónapja és várunk is türelemmel, csak megszülessen az eredmény, — válaszolja Balog Gábor.

— Mi légyen az? — érdeklődik Tüske Béni.

— Hát a magyar gazda boldogulása!

— Ej az áldóját, Gabi öcsém! Te igen sokat akarsz egyszerre! Első gyereknek egy tizenhét éves legényt, aki mindjárt az ekeszarvát és kaszanyelét is meg tudja fogni s a fél munkát elvégzi . . . Nagy sora van még a gazda boldogulásának! Sok viz elfolyik addig a Dunában és sok szó hangzik el . . . Nem úgy van most elrontva a világ, hogy hoci, ne! Két nap alatt meg lehessen javítani és már rendben is van.

— Hát mennyi idő alatt?

— Azt még a galíciai csodarabbi se tudná megmondani, pedig az már megfejtett olyan dolgokat, hogy mindenkinek a szája tátva maradt tőle.

— Milyeneket?

— Hát például a Menáchem és Rebeka elsőszülöttjének a kérdését.

— Mit kérdezett az?

— Semmit, te baltafejű, hiszen kicsiny volt, pályában vitték a rabbi elé. — Hát akkor mi baj volt vele?

— Mi-e? Az, hogy a lakodalom után öt hónapra született és mégis olyan egészséges volt, mint a dudu, a haja pedig tiszta vörös volt, holott a Menáchem is, Rebeka is olyan feke-

ték voltak, mint a szilvalekvár éjjel a sötét pincében.

— Nofene! És mi volt a panaszuk? — A Rebekának semmi. Csak a Menáchemnek nem fért a fejébe, hogy a kis Náhum olyan korán született. Egyre azon faggatta a rabbit, hogy lehetséges-e ez?

— És mit mondott a rabbi?

— Hát az bizony vakarta a fejét, simogatta a pájeszát, forgatta a tóráát és hallgatott, mint a csuka. De csak erről az egy dologról, mert egyébként imádkozott, morgott, hajlongott és hadonászott három nap szüntelen, hogy már akkor az egész falu odagyülekezett és kíváncsian várta a választ.

— És megadta?

— Meg. Harmadnap este.

— És mit?

— Hát, hogy átolvasta az összes írásokat, tanulmányozta a bölcseseket, kérdezte a prófétákat és azt a választ kapta, hogy a kis Náhum esete lehetséges . . .

Balog Gábor az asztalra csap:

— Lehetséges a nemjóját!

Tüske Béni mosolyog:

— Ne vágj a szóba, Gabi öcsém.

A rabbi még nem fejezte be.

— Mit mondott végezetül?

— Azt, hogy a kis Náhum esete lehetséges, de csak az első gyereknél fordulhat elő, hogy ötödik hónapra születik . . .

— Innye! Az öregapja okos mindenit! — kacag Balog Gábor. — Azt is el lehetne ám külden, hogy a világbékét helyreállítsa.

— Jól pedzed, Gabi! — mondja Tüske Béni. — Ilyenforma kérdés most a világhelyzet is. Csak az első gyerek kérdéses most: a bizalom. Mert a bajt igen nagyon egymásra akarják tolni. Rettentő sok az apasági kereset a bajért. Egymást okolják azért, aminek mindenki az oka. S ha mindenki, akkor senki. Ezt kéne belátni a világnak, s akkor nyugodtan születhetik világra a többi kérdés, ami mind a nyugalmat és békességet hozza.

— És mi részünk van nekünk ebben? — kérdé Balog Gábor.

— Az, hogy semmi közünk hozzá. Maradjunk nyugodtan, s ne avatkozzunk az idegen hóbortok utvesztőibe. Hogy is mondta csak Gömbös Gyula? „Németországban lehet a horogkereszt szimbólum. Az osztrák kancellár kijelentette, hogy az egyszerű kereszt alapján áll. A mi jelvényünk a kettős kereszt! Ez az a magyar és történelmi szimbólum, amelyet minden magyarnak szolgálnia kell.“

— És szolgáljuk is! — helyeselt Balog Gábor.

— *Nagyon helyes a megjegyzésed! — zárja be a szót Tüske Béni. — A magyar emberhez magyar gondolat és érzés való. A mi bajunk a mi bajunk. Annak gyógyítását nem várhatjuk kívülről, ha a saját életünket rendbe nem hozzuk és szervezetünket erőssé nem tesszük. Főként pedig ne csaljuk itthon egymást, hanem összefogó egyetértéssel siessen mindenki a többiek segítségére. Az apasági keresetted pedig hagyjuk másoknak, akik eddig cédálkodtak a világ türelmével. Mi senki országát és becsületét nem vettük el, nem kell a bűnünket másokra tolnunk. De ne is vegyük senkiét magunkra!*

MÉZES JÁNOS.

H I R E K

Minden csillag egy vérrózsa...

Minden csillag egy vérrózsa, Ártatlan vérből születnek a csillagok, Mit az emberek egymásból kiontanak, Az égről visszarágyog.

A kiontott vér Titokban az égre fröccsen És az ég fénybe von minden csöppet S ragyogtatja minden éjjel.

Nézem bus merengéssel Éjszakánkint az eget S látom, hogy a legtöbb csillag Magyar vérből született.

Irta: KÁPOSZTA FERENC.

Az 50 éves kákai közbirtokosság. A szarvasi gazdák egyrésze május hó 24-én kint a pusztán ritka érdekes évfordulót ünnepelt. Ekkor volt 50 éve annak, hogy a szarvaskörnyéki *legetők* megvételével, s az állattenyésztésnek nagyobb arányúvá fejlesztése céljából, hogy az ugynevezett *kákai legetői közbirtokosság*ot megalapították. Az igen nagy nehézségek leküzdésére akkor a kormánykörök közbenjárását is többbizben igénybe kellett venni. A kákai közbirtokosság létrehozói közül akkor a király *Kiss Mihály* gazdálkodó elnököt arany kereszttel is kitüntette. Most a szarvasi 6-temetőben lévő sírját megkoszorúzták, s az ötvenedik évfordulón pedig a közbirtokossági tanyán 500 terítékes bankettet rendeztek.

Ahol 100 év óta lelkészkedik egy retorikus papi család. Somogyban, *Nagydobozán* van az a református gyülekezet, amelynek az élén már 100 év óta lelkészkedik az ősi *Barla-Szabó* család. Az első Barla-Szabó, az István, 1833-ban lett Nagydoboza papja, a második Barla-Szabó utána 1858-ban következett. Most is ott él közülük a 85 éves *ősz Barla-Szabó János*, aki 1883 óta volt papja ennek a hűséges magyar gyülekezetnek.

Filléres gyorsvonatok. A MÁV igazgatósága közli, hogy május 28-án, vasárnap a következő filléres gyorsvonatokat helyezi forgalomba: 1. *Budapestről Mosonmagyaróvárra.* A menettérti jegy ára 4 pengő. 2. *Budapestről Sopronra.* A menettérti jegy ára 5 pengő. 3. *Budapestről Tapolcára.* Ez a vonat Akarattától kezdve a balatoni állomásokon megáll. A menettérti jegy ára egységesen 4 pengő 30 fillér. 4. *Budapestről Keszthelyre.* Ez a vonat Balatonaligától kezdve a balatoni állomásoknál megáll. A menettérti jegy ára egységesen 4 pengő. (Keszthelyen megfelelő csatlakozás van Tapolca felé.) 5. *Budapestről Mezőhegyesre.* 1 menettérti jegy ára Szegedre 4 pengő. Mezőhegyesre 5 pengő 70 fillér. 6. *Budapestről Sátoraljaújtelepre.* A menettérti jegy ára Miskolcra 4 pengő. Sátoraljaújtelepre 5 pengő 30 fillér. 7. *Gyula (Békéscsabáról) Szegedre.* A menettérti jegy ára 2 pengő 60 fillér.

Őszibarack-napokat rendeznek a budaörsi gazdák. A budaörsi gazdák meg akarják kedveltetni a kertjeikben termő nemesfajú őszibarackot a pesti közönséggel és a külföldiekkel és évévből *őszibarack-napokat* rendeznek. A részvételi jegyeket, amelyek árában nemcsak az *utiköltés* és *másfél kiló finom barack ára*, de *egy liter pörkölt és egy liter bor ára is belefoglaltatik, a menetjegyiroda hozza forgalomba.* A vendégeket ezenkívül még táncelőadásokkal és népviseletük bemutatásával is szórakoztatják. Reméljük, hogy a budaörsiek kitünő ötlete, amely bizonyára sok idegen tetszésére fog találni, nagyot lendít majd a magyar gyümölcskivitelén is.

A kecskeméti 15 éves honvéd kisdobos. Kecskeméten 1848-ban, mindjárt a szabadságharc kitörésekor alakult egy jól felszerelt, teljesen kiképzett önkéntes zászlóalj. 318 fővel indultak el a csatamezőkre. *Pákozdnál* estek át a tüzkerességen, s mint a „*Kecskeméti Lapok*” írják: *Guyon Rikárd őrnagy*, a későbbi branyiszkói hős tábornok lett a zászlóaljparancsnok. Ennek a 74-ik zászlóaljnak az iskolapadjáról elsőközt 15 éves *Kolozsi Lajos* kisdobos lett a legnépszerűbb katonája. Megtanulta a dobolást, s a „*kecskeméti kisdobos*” vitéségéről az egész ország tudott. A rohamoknál mindenütt a csapatok élén ment és verte a dobot. Guyon ugy szeretete Lajcsit, mint saját gyermekét. Több győztes csata után végül *Nagyszombatnál* osztrák golyó tépte szét a szívet és holttestén pedig ellenséges harci paripák száguldottak keresztül. A kisdoboshoz méltó hősök voltak többi kecskeméti honvéd bajtársai is, mert a szabadságharc végeztével a 318 kecskeméti honvéd közül mindössze 35 maradt életheben.

Érdekes adat a kínai falról. Az az iszonyu nagy, széles, magas *kínai fal*, mely a már részekre szakadozó kínai óriási világbirodalmat körülzárja, mesés múltba tekinthet vissza. Ezt a híres kínai falat Krisztus születése előtt még 250 esztendővel azelőtt kezdték építeni. A fal hossza pedig 1500 mérföld.

Az Amerikai Egyesült Államok tehénállománya. Egy kimutatás szerint az Amerikai Egyesült Államokban több mint 25 millió kétéves, vagy ennél öregebb tehén van. S az ennél fiatalabb tehének száma meg több mint 4 és fél millió.

Három rendőrtisztet megölt Bécsben a tulfeszített munka. A bécsi rendőrtisztek sorából egy hét alatt *három halálos áldozatot szedett a tulfeszített munka.* Miután már május hó 14-én, vasárnap, összesett egy kerületi rendőrfelügyelő a szolgálatban s kevésbé utóbb *szívszélhűdésben meghalt*, május hó 18-ára, csütörtökre virradó éjszaka egymásután két kerületi rendőrfelügyelőt ölt meg a tulfeszített izgalom. Az egyik rendőrfelügyelő betörőket ildözött s közben hirtelen szívéhez kapott s *holtan rogyott össze*, a másik pedig a kora reggeli órákban, amikor *hetvenkétórás szakadatlan szolgálat után hazaérkezett, szintén szívszélhűdést kapott és meghalt.*

Hogyan operálnak az eszkimók? Az eszkimókról, Kanada jég hátán élő legszűkebb lakóiról ritkán érkezik hír. Egy kanadai királyi rendőr érdekes esetet beszélt felőlük. A kerületében végzett körutja alkalmával feltűnt neki egy 12 év körüli eszkimó fiú, akinek a nyaka kötészerűleg körül volt kötözve. A rendőr kérdészködésére azután az eszkimóapa elmondta, hogy a fia nyakán támadt nagy *kelést* ónaga *felvágta a bicskájával* s egy bizonyos fajtájú *madárnak* lenyuzott *friss bőrt* tette a sebre, amifől az már csaknem teljesen meg is gyógyult. A rendőr akkor megvizsgálta a fiú nyakát s csodálkozón látta, hogy a valóban majdnem teljesen gyógyult hatalmas vágott seb a csodagyógyhatású madárbőrrel volt beborítva. A rendőr jelentése szerint ugyan a gyógyult seb is meglehetősen *piszkosnak* látszott, eszkimóknál azonban egy kis piszok, ugylátszik, nem számít.

Az amerikai hadsereg egyetlen nőtagja. Az amerikai hadseregnek egyetlen nő katonája is van. Az altiszti rangú *Miss Hoskins* a Philippini szigeteken szolgál.

Romlott étel-ital, ha gyomrárt elrontja, Fél pohár „IGMÁNDI” gyorsan helyrehozza!

A nagy magyar méhész, Göndöcs Benedek gyulai apát szobra. *Gyulán*, Békés vármegye színhelyén nevezetes szoborleleplezés történt. A „*jó apát ur*”-nak elnevezett néhai *Göndöcs Benedek* gyulai volt plébános szobrát leplezték le. A szegényeknek egyik nagy jótétevője volt Göndöcs. Emellett templomot, imaházat is épített s Gyulán megalapította az országban az *első* római katolikus autonóm egyházközséget. Minket magyar gazdálkodókat mégis más oldalról érdekel és tanít a „*jó apát ur*”-nak az élete-munkássága. Göndöcs európai híri *méhész*, egy földrésznek méhészetet szaktelintélye volt s népét a *méhészet*en kívül a *dohánytermelésre, selyemhernyótenyésztésre, gyümölcsstermelésre* fíradhatatlanul, hasznosan tanította személyes példaadásával és ritka nagybecsű népies közgazdasági irodalmi munkáiban.

Tréning közben szörnyen halt. A németorszáki grunewaldi Avis-versenypályán május hó 19-én *Merz* ismert német autóversenyző tréning közben *felbukott kocsi-jával és életét veszítette.* Merz hatalmas Mercedes-kocsija elcsuszott a felázott pályán és felborult. A kocsit a szerencsétlenség pillanatában közel *százkilométeres sebességgel haladt*, Merz hatalmas ívben kirepült a kocsiból és oly súlyos koponyaalapú törést szenvedett, hogy *néhány perc múlva meghalt.*

PÁSZTORTÜZ

Magyar tanítósors.

Testvéreim! Midőn a mi kedves nótázó fiainknak, Káposzta Ferencéknek, Török Sándoréknak, ifjabb Kiss S. Jánoséknak egy-egy kedvem szerinti pompás dalát, költeményét olvasom, nem egyedül az ők nekem nagyon kedves alkotásaikban gyönyörködöm, nem egyedül fajtánk ilyen erős, eredeti tehetségeire vagyok nagyon büszke, eszembe jutnak azok a sok helyütt még ma is nádfedeles, mesteregerendás kis falusi iskolák is, ahol ezek és a hozzájuk hasonlóan derék, egyben vagy másban rendszerint mindig tehetséges magyar fiúk, az alpműveltséget: az első betűvetést, az írást, olvasást megtanulják... Testvéreim! Ilyenekről elgondolkozván, ilyenkor az is mindig eszembe jut, hogy az én drága népem és a mi tanítóink sorsa sokszor szomorítóan ugyanegy!

Ez az érzésem, amidőn a falusi tehetséges fiúk előtt a továbbhaladás, a továbbtanulás, a tudományok könyve zárva marad, amidőn tanítóik előtt is lezárva maradnak a sorompók, hogy itt nem adja a nemzet egészen azt a megbecsülést, azt az elismerést, amit adhatna. Most azonban a magyar tanítósorssal akarok foglalkozni. Az egykor oly, gazdag Hajduságról a nánási tanítók helyzete és megdöbbentő sorsa kínálta tollamnak ezt a fájdalmas esetet.

Testvéreim! Bocskay fejedelem vitéz hajdúinak egyik ősi fészkeben, Nánáson, már közel harmadfél száz esztendő óta a református hajdu elemi népiskola. Jelenleg 27 tanítója van az ősi iskolának. Az egyház azonban az elmúlt év őszén Hajdunánáson is anyagilag összeroppant és 1932. év december elsejével feladta az ősi iskoláját, s mivel azt sem a hajdu város, sem az állam nem akarja átvenni, az iskola, mint a tanítók gazdátlanul maradtak. Abból a kiszámított szerény államsegélyből tengődik a 27 tanítói család, amely segély a törzsfizetésüknek alig 40 százaléka. Az egyház a régebbi fizetésükkel is tartozik még, ezek a derék magyar tanítók mégis helytállanak. Mivel az iskolák épületeit, a felszereléseket használatra átengedték nekik, most tanítanak — fizetés nélkül... Testvéreim! Emeljük meg a kalapunkat a nánási tanítók előtt!

MÓRICZ PÁL.

Fénylő a nap...

Fénylő a nap, de fényesebb
Nincsen a te szemédnél,
De tudom elsötétülne,
Ha csak egyszer égő ajkad
Csalfa szóval, hitegetve
Azt mondaná, hogy sohase szeretnél...

Lelked örök bus fátyolát
Takarnád a szívemre,
Nem lehetnék boldog soha,
Siron tul is az gyötörne,
Forró ajkad hazug csókja
Játszó szíved titkos csalfa szerelme...

Írta: TÖRÖK SÁNDOR.

Református presbitert temettek a zsidó temetőbe. Ez a nem mindennapi eset a megszállott Marosvásárhelyen történt meg. Gárdos József volt nagyváradi gyáros, utóbb a marosvásárhelyi Székely Gazdák Szövetkezetének az igazgatója, ott 51 éves korában meghalt. Már mint szövetkezeti igazgató áttért a református vallásra s noha ezután az áttérés után nemsokára a református egyház presbiterei közé is megválasztották, mint elhunytával kiderült, a zsidó egyházzal is megtartotta régi összeköttetését. Ugyanis Gárdos református presbiter halálakor a marosvásárhelyi zsidó hitközség igényt jelentett be a holttestre és a református egyház rövid tárgyalás után át is engedte azt. Ezekután megtörtént a nem mindennapi eset, hogy a zsidó hitközség átvette és a maga felekezete szertartásai szerint a zsidó temetőben el is temette az a kettős felekezeti református presbitert.

Reffka Farkas Pali bácsiék és az orgoványi plébános. Vámos Káimán írja még ezt is a 80 éves öreg bugaci pásztor Reffka Farkas Pali bácsiról: ... Sok van az öregnek füle mögött, egész könyvet lehetne írni azzal... Amikor egyszer valamely komájával éjszaka kiásták az orgoványi papháza falát, a pap felébredt és puskával ment ki. A koma azt mondta, hogy majd ráijeszt a papra. Fehér lenge magyarban voltak Paliék, a koma négy-ézlábra állt s hátrafelé ugrálva vészesen morogva közeledett a paphoz. (Előzőleg ilyen módon már megijesztettek és a házba kergettek egy egyszerűbb gazdát.) A pap azonban nem ijedt meg a kísérteties állattól, hanem beelött a fehér célpontba s a koma odakapta a golyót, ahol egyáltalán nem az agy fészkel. Hanem azért olyan szép karikás ostorokat senki nem fon, mint a 80 éves öreg bugaci pásztor Reffka Farkas Pali bácsi. Egy 32 águ remek szíjostora a berlini múzeumban van s népies borműveit akármelyik iparművész megirigyelhetné.

Egy 100 éves választó polgár. A „Bajai Ujság” írja: Köveskút az elmúlt napokban lefolyt községi képviselőtestületi tagválasztáson — a szavazó polgárok legnagyobb meglepetésére — a község legöregebb szavazó polgára, a 100 éves Székér bácsi is megjelent, honpolgári jogait gyakorolni. Megborotválkozva, ünneplő ruhában, frissen, minden segítség nélkül tette meg az utat a plébániáig, ahol a szavazóhelyiség volt. A 100 éves öreg szavazót a gazdatársak kitörő nagy szeretete fogadta. Közvetlen Antal esperes-plébános még ebédre is magánál marasztalta a kedves öreg bátyánkat.

Angol katonák érdekes gyakorlata
Emberekből alkotott kapu alatt egyszerre veszi az akadályt a motorbicikli és a lovas.

MINDEN UJ

ELŐFIZETŐ

a falusi polgár táborát erősíti!

TANÁCSADÓ

Kérdés: 1. *Hogyan lehet házilag hernyóenyvet készíteni?* 2. *Hol kaphatók és mennyibe kerül olyan kisebb terjedelmű méhészkönyv, mely kezdő méhésznek kellő magyarázatot tartalmaz?* (701. sz. előfizető.) — **Felelet:** 1. A hernyóenyvet házilag el lehet készíteni, de csak akkor, ha sikerül kellő minőségű nyersanyagot szerezni. Ha azonban a nyersanyag nem megfelelő, akkor a hernyóenyv használhatatlan lesz. Készítési módja a következő: 6 rész lágú fenyőfagyanta, 5 rész repeolaj és 4 rész disznózsír jól összekeverendő, vagy pedig 2,5 kg répaolaj, ½ kg disznózsír a térfogatának kétharmad részére befőzendő és állandó keverés közben 0,5 kg terpentín és 0,5 kg gyanta adandó hozzá. Jó a hernyóenyv, ha csak gyengén szagos, a napon nem folyik le, hideg vízzel befecskendezve nem ad keskeszínű színeződést, ujjunkkal érintve hosszú fonalat ereszt és sokáig megtartja ragadós voltát. 2. Az Ön céljaira megfelelő könyv lenne Ignác Sándor: „Méhészet” című könyvecskéje. Ára 4 pengő. Kapható kiadóhivatalunkban is, a pénz és 30 fillér portóköltség beküldése után.

Kérdés: 1. *Hol kaphatók galambtenyésztési könyvet színes fajtaképekkel?* 2. *Ha galambot kiállításon ki akarok állítani, kell-e tagja lennem valamilyen egyesületnek?* (Sz. S., Nagymányok.) — **Felelet:** 1. Magyar nyelven csak Winkler: „Galambtenyésztés” című könyvét ajánljuk. Ebben a fajtaképek ugyan nem színesek, mert a könyvet a színes képek nagyon megdrágítanák. Ára 5 Pengő. Kapható a Baromfitenyésztők Országos Egyesületében, Budapest, Üllői-ut 25. 2. Nem kell tagja lenni semmiféle egyesületnek.

Kérdés: *Hol kaphatnék egy jó kristálydetektoros rádiókészüléket?* (H. I., Öttömös.) — **Felelet:** Tessék árjegyzéket kérni a következő cégektől: Audion rádió Rt., VI., Nagymező-u 31., Dénes Testvérek Rt., VI., Teréz-körút 26., Barta és Társa, VI., Podmaniczky-u. 31. A tájékoztatókból kiválaszthatja az Önnek legjobban megfelelő gépet.

Kérdés: *1100 négyzetöglő OFB házihelyem van, szeretnék házat építeni rá, kaphatok-e FAKSZ-kölesönt és hogyan kell azt kérvényezni?* (B. M., Somodor.) — **Felelet:** Tessék a kérvényét a Falusi Kislakásépítési Szövetkezeti Igazgatóságának címezni és közölni benne, hogy a ház hely telekkönyvileg a nevében van, valamint hogy mennyi van belőle kifizetve. Legalább 200 pengő összeg kifizetését kell igazolni. Ha kétszobás lakást akar építeni, akkor is a legmagasabb kölcsönösszeg 1500 pengő. A kérvény bélyegmentes. A FAKSZ címe: Budapest, V., Nádor-u. 28.

Kérdés: *Kapható-e a „Földosztás” című scindarab könyvcikalban?* (P. I., Kiskőrös.) — **Felelet:** Nálunk nem kapható; tessék talán közvetlenül a darab írójához fordulni; címe: Kálmán Sándor, Nógrád-Verőce.

Kérdés: *Mennyibe kerül egy apróhirdetés a K. U.-ba?* (R. Gy., Gyulakeszi.) — **Felelet:** Tessék közvetlenül a szobánforgó lap kiadóhivatalához fordulni.

Kérdés: *Az általam megvett ingatlan illetéke kiszabásánál bírsággal sújtottak, jogos-e ez, mit tehetek ellene?* (M. J., Hód-

mezővásárhely.) — **Felelet:** Ha az adásvételi szerződés keltétől számított 15 napon belül az illetéket be nem fizette, úgy az adóhivatal jogosan sújtotta bírsággal. Ettől eltekintve azonban kérheti az adóhivatalnál a bírság mérséklését, amikor azt a szokás szerint egytizedére csökkentik, természetesen azonban csak akkor, ha a lemérsékelt bírságot és illetéket azonnal befizeti.

Kérdés: *Megvettem egy házat 1500 pengőért, utóbb a vételárat 1000 pengőre mérsékeltek közös megállapodással. Kérhetem-e a pénzügyigazgatóságot, hogy az illetékkivetés szempontjából az utóbbi vételárat vegye figyelembe?* (P. J., Gyula.) — **Felelet:** Ha igazolni tudják, hogy az 1500 pengő csak tévedésből került a szerződésbe, hogy a kifizetett vételár tényleg csak 1000 pengő volt és hogy ha a pénzügyigazgatóság becslése szerint a ház értéke 1000 pengőt nem halad meg, úgy kérelmüknek előreláthatólag eredménye lesz. Többi kérdéseire később küldünk választ.

T R É F Á K

Oh azok az asszonyok!

— Papa, kérem, mikor leszek én annyi idős, hogy azt tehetek, amit akarok?

— Ezt nem tudom neked megmondani, Móricka, mert azt a kort még én sem értem el.

A szolgabíró előtt.

Noszlopy Aba Tihamér beszéli, hogy Kaposvár egykori szolgabírája husz forint pénzbírságra, vagy két napi elzárásra ítelt egy öreg asszonyt. A szolgabíró megkérdezte az elítéltet:

— Hát belenyugszik, vagy ápellál?

— Se bele nem nyugszik, se nem ápellálok!

— Hát, akkor mit csinál?

— *Fizetni nem tudok, uram, de gyarló testemmel tögyön, amit akar!*

A vrácsiki molnárn.

Noszlopy Aba Tihamér feljegyzése ez is:

Tukora Pál vrácsiki molnárt a sásdi vásáron megszólította a híres nagybirtokos Somssich Pál:

— No, hogy van, Tukora?

— Tisztólettel lögyön mondva, jól!

— Hát a felesége?

— Az is mögvóna, csak az *egészség minőségére* nézvést nem sok bizodalom rejlik benne!

A kakas

Egy pesti turista egyik osztrák faluban azt mondja a vendéglősnek: — Kérem, reggel korán szeretnék felkelni.

— Csak tessék nyugodtan aludni, — válaszolja a vendéglős — a kakas majd felkelti.

— Ugy, — mondja a pesti — akkor legyen szíves azt a kakast háromóra beigazítani.

A kötelesség

— Ön megcsókolta a leányomat a tegnapi álarcos bálón. Remélem, tudja mit kell tennie ezután? — mondja a felháborodott apa a fiatalembernek.

— Tudom. Ezután *előbb mindig le fogom venni az álarcot!* — hangzik a válasz.

A vita hevében

— Barátom, te megbolondultál, alig ismerni rád, oly izgatott vagy.

— Hát igen, provokáltam a nyomorultat! Vagy én lövöm le őt, vagy ő lövön engem, de *egy gazemherrel kevesebb lesz a világon!*

REJTVÉNYEK

1. Pontrejtvény.

S . k : s . j . r

(Beküldte Börsök Bálint Makóról.)

2. Szórejtvény.

jár a nyáját őrzi A Csacsi o

(Beküldte Csipai Mihály Csongrádról.)

3. Szórejtvény.

gabona Á Á A

(Beküldte Ila Sándor Felsőmocsoládról.)

4. Szórejtvény.

n u
n n n hozzáfog & N E édesség
n n n (m=h)
n n

(Beküldte a Gazdakör Mezőcsától.)

5. Szórejtvény.

C lakat DA (z=s)

(Beküldte ifj. Kántor Albert Dögéről.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a 25-ik számban közöljük.

Kérjük olvasóinkat, hogy a rejtvények helyes megfejtését tíz napon belül okvetlenül juttassák el hozzánk, mert az elkésve érkező megfejtők nevét nincs módunkban közölni.

A 19-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése: 1. Szórejtvény: **Papagály**. 2. Szórejtvény: **Angolpark**. 3. Szórejtvény: **Bámulat**. 4. Szórejtvény: **Vasárnap**. 5. Szórejtvény: **Rimaszombat**.

Megfejtették: Szemenyei János, Dunavecsei Hangya, Szerémy Lajos, Niklai István, Mrázik József, Szántó István, Idei Irma, Percze Rókus, Vargha Anna, Günther Ferenc, Szücs Sándor, Vehn Oiga és Jakab László.

Jutalomkönyvet nyertek: **Niklai István** (Szakcsmajor) és **Mrázik József** (Sur).

A 20-ik számban közölt rejtvények megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorával együtt, jövő héten közöljük.

A VILÁGGYUJTÓGATÓ

REGÉNY * ANGOLBÓL FORDITOTTA: VÉCSEY LEÓ (25)

A távirat szóról-szóra tartalmazta azt a határozatot, melyet a legfelsőbb tanács titkos ülésén hozott.

Cardon lehajtotta a fejét.

— Kik voltak jelen az ülésen? — kérdezte a detektív.

— Az összes miniszterek.

— Ófelsége is?

— Természetesen.

— Senki más?

— Senki, aki önt érdekelhetné.

A detektív mosolygott.

— Nem volt ott a trónörökös?

— De igen. Neki is részt kellett vennie, hiszen ő a tengernagy.

— Lám, kegyelmes uram, ez a körülmény nagyon érdekelt engem.

— Csak nem akarja azt mondani...

— Mit? Én csak a tényállást akarom ismerni. Azt pedig nem szabad elfelednie, kegyelmes uram, hogy akaratán kívül is elárulhat valaki titkot.

A miniszter felsóhajtott.

— Elismerem, kegyelmes ur, hogy ez nagy csapás.

— Nagy csapás! Hogy használhat ily enyhe kifejezést?!

— Bizonyosan hallott már kegyelmes uram olyan ragadozók-ról, kik áldozatukat előbb alapos megfélemlítéssel teszik mozdulatlanná és akkor ragadják meg. Hasonló érzésem van ebben az esetben is. Olyan vetés, mely folytonos rettegést terem, a legördögibb eszme, amit emberi agy kitalálhat. Ez annyi, mint megbénítani azt az embert, akit meg akarunk támadni, hogy védekezésül még a kezét sem tudja felemelni. Én már komolyan hiszem, hogy ebben az ügyben valami idegen hatalom működik.

— Cardon ur, kutassa ki, hogy kicsoda közülük az áruló és akkor a haza örök hálójára számít-hat.

A detektív hallgatott.

— Ha megmutatja, ki a bűnös, azt kérheti tőlünk, amit akar. Előre is mindenbe beleegyezőnk? Ha tíz millió volna is az, ki-utaljuk az uralkodó pénztárából, és emellett még biztosíthatom önnek a császár és az egész ország elismerését.

Keserű gond látszott Cardon arcán.

— Elismerés! — mondotta. — Ha az árulót felfedezem, aki bennünket tönkre akar tenni, akkor amellett az érzés mellett, hogy népemmet megmentettem, nem jut hely a hálának és elismerésnek.

— Mindegy! Csak az igazságot tudjuk meg, az igazságot.

— De lehet, hogy ezt az igazságot majd nem szabad hangosan kimondani.

— Tehát tudja, hogy ki az?

A detektív hallgatott. És később is, amikor visszagondolt erre, ezerszeres szerencséjének tartotta, hogy ebben a pillanatban hallgatott.

A miniszter felállott és homlokát simogatta, mintha a gondolatait gyűjtené össze.

— Nem, ez semmit sem használ, — mondotta a miniszter. — Nem szabad hagynia, hogy megbénítsanak bennünket. Nem szabad megengednünk. A hazát meg kell menteni mindenek felett. A legsilányabb ár mindenestre a mi erőfeszítésünk. De ezzel még nem fogunk messzire jutni. Mikorra mondhat nekünk valami bizonyosat?

Cardon kinézett az ablakon és szórakozottan mondta:

— A legközelebbi események miatt az idő nagyon sürget. De két napra szükségem van.

— És mit csináljunk ezalatt?

A detektív körülhézett, a miniszter füléhez hajolt és sugott neki valamit.

A miniszter öszerezte.

— Csendesen, csendesen, az Isten szerelmére, ezt a szót nem szabad hangosan kimondani.

— Azért sugtam azt kegyelmes uram fülébe.

— Az a véleménye tehát, hogy a veszély oly közvetlen közelből fenyeget? De meg kell mondanom, hogy az a körülmény, hogy a szomszéd állam tud egy flottatervről, mely még megváltoztatható...

— Tudom, az semmit sem jelent.

— És mi most mégis békében élünk szomszédunkkal, ha az utóbbi időben egy kis félreértés...

— Ne feledje el, kegyelmes ur, hogy minden jelentős dolog csendben készül.

— De mégis csak kell valami okának lenni, ha a mi szomszédaink éppen most...

— Van is, kegyelmes uram.

— Akkor pedig Gilió doktornak nem lehetünk eléggé hálásak az ajándékáért. Ha nem kaptuk volna meg a titkos írás kulcsát, most teljesen készületlenül talált volna ez az eset bennünket.

— Kegyelmes uram, talán jobban emlékszik Virgiliusra, mint én. De úgy emlékszem, ő írja valahol: Timeo Danaos et dona ferentes, vagyis félek a danaidáktól, még ha ajándékot hoznak is.

— Ne legyünk igazságtalanok. Csak nem akarja letagadni, hogy Giliónak ajándéka nekünk nagyon értékes?

— Éppen azért, kegyelmes uram.

— De hát akkor mi más, mint országunk iránti nagy szeretet diktálta neki, hogy a titkos írás kulcsát nekünk átadja?

— Ha ezt a talányt megfejtjük, mindent meg fogunk érteni. Akkor azt is meg fogjuk érteni, hogy miért kaptunk egy térképet, mialatt egy másikat elvittek tőlünk.

— Hát még mindig azt hiszi, hogy...

A detektív meghajolt, elkészönt és lement az autójához, melyben még mindig benne ült a várakozó Hadox.

— Hová megyünk? — kérdezte kíváncsian.

Cardon gondolkozott egy darabig. Olyan éles pillantással nézte a másikat, mintha a lelke mélyére akart volna látni. Ez a percekig tartó vizsgálat idegessé tette Hadoxot.

— Ha tetszik, én kiszállok, doktor ur, — mondotta végre. — Feltételezem, hogy nyíltan megmondja, mit akar. Mert én igazán nem akarok toladodni.

— Én pedig az igazmondást nem rendelem soha alá udvariassági formáknak. Csak maradjon itt nyugodtan, Hadox ur.

— Faszor 26, — szolt a sofförhöz, miközben beszállt az autóba.

— Ahá! — tört ki Hadoxból.

— Mi az?

(Folytatjuk.)

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak május hó 23-án.)

GABONATÖZSDE

Készárúpiac. Buza, tiszai 76 kg-os 11.55—11.70, 77-es 11.80—12.00, 78-as 12.05—12.20, 79-es 12.30—12.45, 80-as 12.40—12.55, felsőtiszai és jószági 76 kg-os 11.80—10.95, 77-es 10.95—11.10, 78-as 11.15—11.30, 79-es 11.30—11.45, 80-as 11.45—11.60, fejérmegyei, dunántúli, pestvidéki és bácskai 76 kg-os 10.65—10.75, 77-es 10.80—10.90, 78-as 11.00—11.10, 79-es 11.20—11.30, 80-as 11.30—11.40. Pestvidéki rozs 5.75—5.95, egyéb 5.75—5.95, takarmányárpa elsőrendű 9.00—9.20, másodrendű 8.50—8.70, felvidéki sörárpa 11.00—13.00, egyéb 10.00—11.50, zab elsőrendű 8.00—8.20, másodrendű 7.80—7.90, tiszántúli tengeri 6.80—6.90, egyéb 6.80—6.90, korpá 5.00—5.10, 8-as liszt 8.00—8.20 pengő métermázsánként.

Határidőpiac. Buza májusra 10.85, júniusra 10.30—10.32, októberre 10.15—10.17. Rozs májusra 5.90, júniusra 5.75—5.80, októberre 6.86—6.87. Tengeri májusra 7.23, júliusra 7.25—7.26, augusztusra 7.45—7.47 pengő métermázsánként.

Vetőmagpiac. (Mauthner Ödön magtermelő és megkereskedelmi rt. jelentése). *Biborhere:* A majd két héten át tartott esőzések által a biborvetések buján fejlődnek és ezáltal megdujnak, ami a maghozamra hátrányos lesz. Külföldről ezen magféle iránt már érdeklődnek, az ár még nem alakult ki. *Szösszösbükköny:* Külföldről meglehetősen kereslet mutatkozik, de a készletek már nem számottevők. Fagy- és rovarkár több vidéken a takarmányrépa-vetésekben kárt tett, pöttyvés válik szükségessé, ez okból *takarmányrépa magok* még kereslete volt. Aránylag kielégítő számban érkeznek rendelések *muharagra, kölesféltekre, szudánfűmagra, pohánkára, tengeri, fűmagra és fűmagkeverékre, A budapesti ára és értéktözsde hivatalos jegyzései 100 kilonként nyersárúért budapesti paritásában:* köles, vörös 6.25—6.50, muharag 8—9, lenmag elsőrendű 29—30, másodrendű 27—28, tők-mag elsőrendű 23—24, másodrendű 20—21, kék mák 162—165, borsó, Vikt. 12—13, szárított répaszélet 7.75—8.00, bab, szokvány 9—9.25, burgonya, Wolm. étk. 3.50—3.70, Krüger étk. 3.60—3.80, Ella étk. 4.20—4.40, nyári rózsá 6.50—7.50, ősz rózsá 4.50—5.00 pengő métermázsánként.

Abraktakarmánypiac. Árpakorpa 6.75, borsóhéj 6, borsókorpa 6, buzakonkoly 5.50, konkolydara 6.50, lenmagpogácsa 13, napraforgópogácsa 9, repacepogácsa 8, répaszélet, szárított 8, rozskonkoly 5.50, rozskorpa 5.50, rozsocsu 5.50, rozstakarmányliszt 8, szójababpogácsaliszt, nagyban 21, szójababpogácsaliszt, kicsinyben 23, tők-magpogácsa 14.50 pengő métermázsánként.

Takarmányvásár. Réti széna, másodrendű 4, harmadrendű, csomagolásra 2.50—3.80, muharzséna 3.50—4.75, lucerna-széna 5.80—6.25, alomszála másodrendű 2—3 pengő métermázsánként, zsupszála, 1 kéve 30—35 fillér.

Tenyészmarhák és jármosökrök. Elsőrendű belföldi jármosökrök (tarka) 40—44, elsőrendű belföldi jármosökrök (fehér) 40—44, másféléves üszök 34—38, másféléves

tinók 34—38, fiatal, friss fejős tehén 55—65 fillér kilogrammonként élőszuliban.

Borjuvásár. Élő borju, belföldi szopós, elsőrendű 75—84, másodrendű 66—74, harmadrendű 56—65 fillér kilogrammonként.

Vágómarhavásár. Ökör legjobb 40—50, közép 37—38, bíka közép 36—38, tehén legjobb 36—39, közép 34—38 fillér kilogrammonként élőszuliban.

Sertésvásár. Kőnyű sertés 78—84, középminőségű 88—90, nehéz sertés 96—98 fillér kilogrammonként élőszuliban.

Juhárak. Külföldnek megfelelő prima, fiatal, kisfogas ürök páronként 100 kg vagy azon felüli szuliban 45—50, prima fiatal bárányok páronként 75—80 eg közötti 45—50 fillér kilogrammonként, valamennyi gazdaságban, etetés-italás után mázsálva, páronként 6 kg súlyúvonással.

Gyapju. Hazánkban nagyobb forgalom fejlődött ki jobb minőségű szövetgyapjában, amelyért 1.10—1.20 pengőt fizettek és ugyancsak most jelentkezett mérsékelt kereslet a legfinomabb minőségű posztgyapju iránt is, különösen régi külföldi vevőink részéről, akik a július 6-i budapesti aukción szokták szükségletüket fedezni.

Nyersbőr. Marhabőr, 50 kilogrammig, magyar 40—50, tarka 50—55, borjubőr, rövid lábbal 1.05—1.15 pengő kilogrammonként.

Tej és tejtermékek. Teljes tej literje 32, lefölözött tej 8—12, tejszín 1.60—2.40, tejfel 1—1.10, centrifugált vaj kg-ja kicsinyben 2.60—3.00, szedett vaj 2.20—2.40, tehénturó 40—80, juhturó 1.50—2.40, juh-sajt 1.50—2.00, emmentáli sajt 2.40—4.90, trappista sajt 1.60—2.40 fillér.

Baromfi és tojás. Élő baromfi: csirke, fiatal, ujdonság 1—2.50, tyúk 2—3.50 pengő darabonként. *Leölt baromfi:* hizott lud és ruca 1.30—1.80, csirke 1.50—3, ujdonság 2.50—3.50, tyúk 1.30—1.80, hizott pulyka 1.20—1.60, libamáj 3—7 pengő kilogrammonként. Tojás darabja 5—7 fillér.

Zöldség. Sárgarépa 30—60, petrezselyem 20—40, zeller 12—26, ujdonság darabja 02—06, kalarábé 10—16, ujdonság darabja 02—06, kalarábé 10—16, ujdonság darabja 12—40, karfiol 200—280, vöröshagyma 04—08, fokhagyma 20—60, cékla 08—14, kelkáposzta, ujdonság 30—100, fejessaláta, darabja 02—08, tormá 30—160, burgonya, ősi rózsá 08—14, Ella 06—10, kifli 16—24, champignon gomba 220—320, mezei csiperke 160—220, fekete retek 08—16, hónapos retek, csomója 05—30, uborka, ujdonság 120—200, zöldbokra, ujdonság, darabja 16—50, tők, főző, ujdonság 200—280, zöldbab, ujdonság 600—1000, spárga 16—160, sóska 16—36, paraj 06—16 fillér kilogrammonként.

Bor. A magyar borpiacon a vásárlási kedv tovább élénkült. *Cseugödön* eladtak 12 fokos bort literenként 21 fillérért, 11.5 fokos 19 fillérért. *Nagykörösön* eladtak fehér bort 18 fillérért. *Bablcsezen* 25—40 filléres árak vannak érvényben. *Balatonfüreden* 13.5—15 fokos bor literenként 32—40 filléres áron kelt el. *Villányban* 13 fokos bort literenként 30 fillérért, 11 fokos siller literenként 22 fillérért adtak el.

Szesz és szeszitalok. Szeszárak változatlanok. A *detaiforgalomban* denaturált szeszben volt élénkebb kereslet, változatlan áron. *Gyümölcspálinka: Törkötly-pálinkában* gyérebb volt e héten a kínálat

és 2.70 pengőig voltak ajánlatok. *Seprő-pálinkát* 2.80—2.85 pengőig, *szilvőriumot*, idei nyári árut 3.70, 6 nyári árut 4, 6 kék-árut 5 pengőn ajánlották 10.000 liter-fokonként, plusz 3 százalék forgalmi adó.

Fapiac. A fenyőfaárak a nagy kínálat hatása alatt 1—2 pengővel lemorzsolódtak. Főleg olcsó választékokban van kereslet, míg elsőrendű áru iránt nem mutatkozik érdeklődés. *Tüzifában* szilárduló irányzat mellett a forgalom szűk keretek között mozog. Belföldi bükkhasáb ára 270—275, cserhasábé 230—235, gyertyánhasábé 240—245, akáchasábé 210—220, hántott fát, száraz 290—295, friss 240—245 pengő budapesti paritásában. *Lombfajműveket* alig lehet elhelyezni, mert a kereslet, bükkfa kivételével, teljesen szájnetel. *Faszémben* sincs számottevő forgalom; importfaszén, boksa 480—500, retortafaszén 650—730 pengő ab magyar határ.

Idegen pénznemek vételi és eladási ára május hó 23-án. Az első szám azt az összeget jelenti, amelyet kapunk a banktól akkor, ha eladunk idegen pénzt. A második szám azt az összeget jelenti, melyet nekünk kell a banknak fizetni, ha idegen pénzt vásárolunk. *Száz pengőnél többbe kerül száz darab:* angol font 1940—1980, dollár 493—503, kanadai dollár 426—438, hollandi forint 230.20—232.40, német márka 135.70—136.60, svájci frank 110.70—111.40 pengő. *Száz pengőnél kevesebbe kerül száz darab:* cseh korona 16.93—17.05, szerb dinár 7.20—7.70, francia frank 22.30—22.50, lengyel zloty 64.35—64.85, román leu 3.40—3.44, bolgár leva 4—4.26, olasz lira 29.90—30.20, osztrák schilling 77.50—80.50 pengő.

Vásárok jegyzéke.

Vasárnap, május hó 28-án. Állat- és kirakodóvásár: Fegyvernek, Gyoma, Gyula, Monor. — *Ló-, marha- és kirakodóvásár:* Budapest.

Hétfő, május hó 29-én. Állat- és kirakodóvásár: Akasztó, Cigánd, Esztergom, Fehérgyarmat, Hatvan, Karcag, Kőszeg, Kunszentmiklós, Lovasberény, Nógrád, Páli, Pápac, Putnok, Poroszló. — *Ló-, marha- és kirakodóvásár:* Godisa, Jánosház, Szulok.

Kedd, május hó 30-án: Állat- és kirakodóvásár: Bélapátfalva, Hatvan, Simonortonya, Szamosszeg. — *Ló- és kirakodóvásár:* Tamási. — *Kirakodóvásár:* Mád (a vásár bizonytalan).

Szerda, május hó 31-én. Állat- és kirakodóvásár: Abony, Biharkezes, Simontornya, Ujmalomsok, Zalaapáti.

Csütörtök, június hó 1-én. Állat- és kirakodóvásár: Ibrány, Nagypécseley, Ónod, Sarkad, Szentdiénes. — *Állatvásár:* Celdömök, Tiszafüred. — *Ló-, marha- és kirakodóvásár:* Csabrendek, Somogyád. — *Marha- és sertésvásár:* Kiskomárom.

Péntek, június hó 2-án. Állat- és kirakodóvásár: Sarkad. — *Állatvásár:* Gyöngyös, Baranyajenő, Letenye, Tab. — *Sertés- és kirakodóvásár:* Buj. — *Sertésvásár:* Aszód.

Szombat, június hó 3-án. Állat- és kirakodóvásár: Szekes.

KIADJA:

„FALU” ORSZÁGOS FÖLDMIVES-SZÖVETSÉG.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: MAYER EMIL.